

WITOLD GOMBROWITCZ

**„IVONA,
BURGUNDO KUNIGAIKŠTYTĖ“**

Iš lenkų kalbos vertė Irena Aleksaitė

VEIKĖJAI

IVONA

KARALIUS IGNOTAS

KARALIENĖ MALGOŽATA

KUNIGAİKŠTIS FILIPAS — sosto paveldėtojas

ŠAMBELIONAS

IZA — rūmų dama

CIRILAS — Kunigaikščio bičiulis

KIPRIJONAS

IVONOS TETOS

VINCENTAS — dvariškis

VALENTAS — liokajus

PAREIGŪNAI, DVARIŠKIAI, ELGETOS ir kt.

PIRMAS VEIKSMAS

*Pasivaikščiojimų vieta — medžiai, gilumoje suoliukai, šventiškai pasipuošusi publika.
Aidint trimitams įeina Karalius Ignotas, Karalienė Malgožata, Kunigaikštis Filipas,
Šambelionas, Cirilas, Kiprijonas, damos ir ponai.*

KARALIENĖ. Nuostabus saulėlydis

ŠAMBELIONAS. Nuostabus, šviesiausioji ponia.

KARALIENĖ. Nuo tokio vaizdo žmogus darosi geresnis.

ŠAMBELIONAS. Geresnis, be jokios abejonės.

KARALIUS. O vakare sumesime partiją bridžo.

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiasis ponas puikiai derina jam būdingą grožio jausmą su įgimtu polinkiu į bridžą.

Prieina Elgeta

ŠAMBELIONAS. Ko reikia, mielas žmogaus?

ELGETA. Pagalbos.

KARALIUS. Šambelione, duok jam penkis grošus. Tegu liaudis žino, kad ja rūpinamės!

KARALIENĖ. Duok jam dešimt. (*Pasisukusi į saulėlydį*) Kai šitaip leidžiasi saulė!

DAMOS. Aaa!

KARALIUS. Duok jam penkiolika, ką jau čia! Tegu žino!

PONAI. Aaa!

ELGETA. Tegu Viešpats palaimina Jūsų Didenybę ir tegu Jūsų Didenybė palamina Viešpatį. (*nueina traukdamas elgetų giesmę*).

KARALIUS. Na na, eime, vėluoti vakarienė negražu, o juk broliuodamiesi su liaudimi liaudies šventės dieną turime apeiti visą parką. (visi eina, išskyrus Kunigaikštį) Filipai, tu pasilieki?

KUNIGAİKŠTIS (*keldams nuo žemės numestą laikraštį*). Trumpam.

KARALIUS. Cha cha cha! Suprantu! Cha cha cha! Laukia pasimatymas! Kadaise ir aš buvau lygiai toks pats! Na, eime, cha cha cha!

KARALIENĖ (*priekaištingai*). Igotai!

Suaidi trimitai, visi išeina, išskyrus Kunigaikštį, Cirilą ir Kiprijoną

CIRILAS ir KIPRIJONAS. Lažas baigėsi!

KUNIGAİKŠTIS. Luktelėkite, perskaitysiu šios dienos horoskopą. (*skaito*) Nuo 12 iki 2 valandos... Ne tai... Aha! Nuo 7 iki 9 valandos vakaras suteiks gaivališkų jėgų — sustiprins individualumą, sužadins nuostabius, nors rizikingus sumanymus. Šios valandos palankios įgyvendinti drąsius planus, pradėti didžius darbus...

KIPRIJONAS. O mums kas iš to?

KUNIGAİKŠTIS. Tos valandos palankios meilės intrigoms.

CIRILAS. A, tai kas kita. Pažvelk, ten sukinėjasi kažkokios mergiotės.

KIPRIJONAS. Tai drožiam! Eime atlikti tai, kas mums priklauso.

KUNIGAİKŠTIS. Ką? Kas mums priklauso? Ką turi galvoje?

KIPRIJONAS. Funkcionuoti! Funkcionuoti! Nieko daugiau, tik funkcionuoti, apimtiems palaimingo džiaugsmo! Esame jauni! Esame vyrai! Esame jauni vyrai! Tad funkcionuokime kaip jauni vyrai! Duosime darbo ilgaskverniams, kad ir tie galėtų funkcionuoti! Tai darbo pasidalijimo reikalas.

CIRILAS. Štai ateina labai elegantiška ir patraukli dama. Kokios dailios kojytės!

KUNIGAİKŠTIS. Palauk, kaip tai — funkcionuoti? Nuolatos daryti tą patį? Tą patį ir tą patį? Ir dar kartą tą patį?

KIPRIJONAS. O tai ne! Antraip ką ji apie mus pagalvos! Tą patį ir tą patį! Nuolatos!

KUNIGAİKŠTIS. Nenoriu.

CIRILAS. Nenori? Ką? Ką? Atsisakai?

KIPRIJONAS (*nustebęs*). Negi jūs, Kunigaikšti, nepatiriate palaimingai giedro pasitenkinimo, kai saldžios lūputės šnibžda „taip“, tarsi nuolatos tvirtindamos vis tą patį ir tą patį?

KUNIGAİKŠTIS. Na taip, taip, žinoma... (*skaito*) ...palankios pradėti didžius darbus, sustiprins individualumą ir pojūčius... Šios valandos pavojingos asmenims, turintiems perdėtų ambicijų ir pasikėlusių į puikybę. Tai, ko imsitės šiomis valandomis, gali baigtis arba gerai, arba blogai... Na, čia kaip visada...

Įeina Iza

KUNIGAİKŠTIS. Sveikiname pasirodžiusią mūsų kelyje!

KIPRIJONAS. Sveikiname su didžiausiu malonumu!

CIRILAS. Ir susižavėję!

IZA. Labą dieną! Ką Kunigaikštis darote šioje nuošalioje vietoje?

KUNIGAİKŠTIS. Tą, ką privalau. Mano tėvas, rodydamasis viešumoje, stiprina savo valdinių dvasią, o aš svaiginu valdines. O jūs kodėl atsiskyrėte nuo karalienės svitos?

IZA. Pavėlavau, todėl ir lekiu. Buvau pasivaikščioti.

KUNIGAİKŠTIS. Aha, vadinasi, lekiate. Kur, leiskite paklausti?

IZA. Jūs labai išsiblaškęs. Iš kur toji melancholija jūsų balse? Negi nesidžiaugiate gyvenimu? Aš, tiesą sakant, nieko kito ir nedarau.

KUNIGAİKŠTIS. Aš irgi, ir kaip tik todėl...

VISI. Ką?

KUNIGAİKŠTIS. Hm...

Žiūri į juos

VISI. Kas atsitiko?

KUNIGAİKŠTIS. Nieko.

IZA. Nieko. Jūs nesveikuoiate?

CIRILAS. Gal peršalote?

KIPRIJONAS. Migrena?

KUNIGAİKŠTIS. Ne, atvirkščiai, mano siela nerimsta! Mano siela kažko nerimsta! Sakau, kad manyje kažkas kunkuliuoja!

KIPRIJONAS (*apsidairęs*). O, nebloga blondinė. Visai nebloga... Visai...

KUNIGAİKŠTIS. Blondinė? Jei būtum pasakęs — brunetė, būtų vienas ir tas pats. (*Dairosi apimtas apatijos*). Medžiai ir medžiai... Norėčiau, kad kas nors atsitiktų.

CIRILAS. O, ateina dar viena.

KIPRIJONAS. Su tetulėmis!

CIRILAS. Su tetomis!

Įeina Ivona ir dvi tetos

IZA. Kas čia darosi?

KIPRIJONAS. Tu tik pažvelk, kunigaikšti, tu tik pažvelk, galima numirti iš juoko!

CIRILAS. Cit, tyliau, pasiklausykime, ką jos šneka.

I TETA. Prisėskime čia ant suoloelio. Ar matai, mano vaike, tuos jaunuolius?

IVONA (*tyli*).

I TETA. Nagi, nusišypsok, nusišypsok, mano vaike.

IVONA (*tyli*).

I TETA. Tu tokia apatiška! Kodėl, mano vaike, šypsaisi taip apatiškai?

IVONA (*tyli*).

II TETA. Vakar tau nesisekė. Šiandien vėl neturi pasisekimo. Rytoj irgi pasisekimo neturėsi. Kodėl tu tokia nepatraukli, mano miela? Kodėl neturi nė kruopelės seksualumo? Į tave niekas nė žiūrėti nenori. Tikra Dievo bausmė!

I TETA. Išleidome visus sutaupytus skatikus, ištaisėme tau šią suknią, puošta gėlėmis. Negali turėti mums jokių pretenzijų.

KIPRIJONAS. Tai bent baidyklė!

IZA (*įsiziėidusi*). Taip jau ir baidyklė!

CIRILAS. Šlapia višta! Tikra surūgėlė!

KIPRIJONAS. Verksnė! Sviestas taukuotas! Eime, parodysime, kaip ją niekiname! Kaip reikiant užvešime jai per nosį!

CIRILAS. Taip, taip! Reikia sutrypti tą pasipūtusią paniurėlę! Tai mūsų šventa pareiga! Tu eik pirmas, o aš iš paskos.

Nutaisę sarkastiškas minas jie praeina palei pat Ivonos nosį, paskui prapliumpa kvatotis

KIPRIJONAS. Cha cha cha! Palei pat nosį! Palei pat nosį!

IZA. Palikite ją ramybėje — tai neturi prasmės!

I TETA (*Ivonai*). Matai, ką per tave tenka iškentėti.

II TETA. Tenka iškentėti pajuoką! Dievo bausmė! Tada, kai mano moters amžius jau baigėsi, pamaniau, jog daugiau nebeteks patirti patyčių. Matai, pasenau, o per tave vėl turiu kentėti viską iš naujo.

KIPRIJONAS. Girdi? Dabar jai prikaišioja. Cha cha cha, taip jai ir reikia! Parodykit jai, kur pipirų žemė!

II TETA. Jie vėl iš mūsų juokiasi. Negalime dabar nueiti, nes tada juoksis mums už nugarų. O jei liksime — juoksis tiesiai į veidą!

I TETA (*Ivonai*). Kodėl, brangus vaike, vakar baliuje nepajudinai nė kojos pirštelio?

II TETA. Kodėl niekas tavim nesusidomi? Manai, kad mums tai malonu? Mes visas savo, kaip panelių, ambicijas sudėjome į tave, o tu nieko... Kodėl niekad neslidinėji?

I TETA. Kodėl nešokinėji į aukštį su kartimi? Kitos panelės šokinėja.

KIPRIJONAS. Pasibaisėtina nevykėlė! Ji mane nervina! Baisiai nervina! Toji vėpla mane tiesiog klaikiai erzina! Einu ir apversiu suolelį! Kaip manote?

CIRILAS. Ne, ne. Kam dėti šitiek pastangų? Gana parodyti vieną pirštą arba mostelėti ranka, arba dar ką nors. Kad ir ką padarytum, adresuodamas tokiai kaip jai, viskas atrodys kaip patyčia. (*Nusičiaudi*)

II TETA (*Ivonai*). Matai? Dabar jiems nusičiaudėti ant mūsų!

IZA. Palikite ją ramybėje.

KIPRIJONAS. Ne, ne, iškrėskime jai kokį nors pokštą. Žinote ką, aš apsimesiu šlubiu, ir ji supras, jog tai reiškia, kad pas ją arbatėlei neateina nė šlubas šuva. (*Ketina eiti prie suolelio*).

KUNIGAİKŠTIS. Stok! Aš iškrėsiu geresnį pokštą!

KIPRIJONAS. Oho! Tada užleidžiu vietą!

CIRILAS. Ką nori padaryti? Atrodai taip, tarsi būtum sumanęs iškrėsti kažką nepaprasta!

KUNIGAİKŠTIS (*juokiasi, prisidėjęs prie burnos nosinę*). Kažką nepaprasta — cha cha cha! (*Prieina prie tetų*) Ponios, leiskite prisistatyti. Esu Jo Aukštybė kunigaikštis Filipas, karaliaus sūnus.

TETOS. Aaa!

KUNIGAİKŠTIS. Kaip matau, ponios turi problemų su panele. Kodėl ji tokia apatiška?

I TETA. Tikra bėda! Ją kamuoja kažkokia organinė negalia — kraujas teka per lėtai.

II TETA. Dėl to žiemą ją kamuoja patinimas, o vasarą ji atsiduoda pelėsiais, rudenį užpuola kataras, o pavasarį — galvos skausmas.

KUNIGAİKŠTIS. Ak, atsiprašau, išties nežinau, kokį metų laiką pasirinkti. Ir nepadeda jokie vaistai?

I TETA. Daktarai pasakė, kad jeigu ji truputį pagyvėtų, jeigu būtų linksmesnė, kraujas imtų greičiau tekėti, ir visi negalavimai pranyktų.

KUNIGAİKŠTIS. Tokiu atveju kodėl ji nepralinks mėja?

I TETA. Nes kraujas teka per lėtai.

KUNIGAİKŠTIS. Jeigu pagyvėtų kraujas imtų greičiau tekėti, o jei kraujas imtų greičiau tekėti, ji pagyvėtų. Nepaprastas dalykas. Tikras *circulus vitiosus*... Hm... taigi... žinote ką...

II TETA. Jūs, žinoma, šaipotės iš mūsų. Ką gi, kieno galia, to ir valia.

KUNIGAİKŠTIS. Šaipausi? Ne, jokių būdu nesišaipau. Ši valanda pernelyg rimta, kad šaipyčiausi. Argi neįaučiate gaivališkų jėgų antplūdžio? Sustiprėjusio individualumo ar pojūčių?

I TETA. Nieko nejaučiame, na, nebent tai, kad mums šalta.

KUNIGAİKŠTIS. Keista! (*Ivonai*) O jūs, panele, irgi nieko nejaučiate?

IVONA (*tyli*).

II TETA. Iš kur gi pas ją imsis jausmai!

KUNIGAİKŠTIS. Nes, matote, panele, kai pasižiūri į jus, tai net... baisiai užsimanai kur nors jus panaudoti. Pavyzdžiui, prisirišti virvele ir tempti arba įkinkyti ir vežioti pieną, arba badyti smeigtuku, arba erzinti. Jūs nervinate aplinkinius, esate tarsi raudonas skuduras, suprantate, jūs tarsi raudonas skuduras, jūs provokuojate. Cha, egzistuoja žmonės, sukurti tam, kad kitus vestų iš pusiausvyros, erzintų, žadintų ir privestų iki pasiutimo. Būna tokių žmonių, ir kiekvienam jis vis kitas. Cha! Kaip jūs čia sėdite, kaip krutinate tuos pirštus, kaip mojuojate ta kojele! Tai negirdėtas dalykas! Tai nuostabus dalykas! Tai baisiai neįprasta! Kaip jūs tą darote?

IVONA (*tyli*).

KUNIGAİKŠTIS. Ak, jūs tylite! Kaip puikiai jūs tylite! O kartu atrodote įsižeidusi! Jūs nuostabiai atrodote — kaip išdidi karalienė! Jūs lyg pasipūtusi, lyg surūgusi — ak, tas išdidumas ir tas surūgimas! Ne, aš einu iš proto! Kiekvienam yra skirta būtybė, kuri priveda iki baltosios karštligės, ir jūs esate man skitoji! Jūs esate man skirtoji! Cirilai! Kiprijonai!

Cirilas ir Kiprijonas prieina

KUNIGAİKŠTIS. Leiskite jus pristatyti šiai įsižeidusiai karalienei, šiai išdidžiajai Anemijai! Pažvelkite, kaip ji krutina lūpas... Pasakytų ką nors kandaus, tik kad niekas neateina į galvą.

IZA (*prieidama*). Kokios kvailystės! Palikite ją ramybėje! Tai darosi nebeskanu.

KUNIGAİKŠTIS (*griežtai*). Negi manote, kad kada nors buvo skanu?

KIPRIJONAS. Leiskite prisistatyti — grafas Nerūgėlis.

CIRILAS. Cha cha cha, baronas Mažakraujis! Šamojis gal ir pernelyg... tačiau vietoje.

IZA. Gana, gana — palikite tą vargšėlę ramybėje.

KUNIGAİKŠTIS. Vargšėlę? Na na, ne taip griežtai! Ne taip griežtai — nes aš galiu paimti ją į žmonas.

KIPRIJONAS IR CIRILAS. Cha cha cha!

KUNIGAİKŠTIS. Sakau, kad ne taip griežtai — nes galiu paimti ją į žmonas!

KIPRIJONAS IR CIRILAS. Cha cha cha!

KUNIGAİKŠTIS. Gana! Aš ją vesiu! Ak, ji mane nervina taip, kad ją vesiu! (*tetoms*)
Jūs neprieštarausite, tiesa?

CIRILAS. Pokštas nuėjo per toli. Dabar gali patekti į šantažo pinkles.

KUNIGAİKŠTIS. Pokštas? O argi ji pati nėra milžiniškas pokštas? Negi pokštauti leistina tik vienai pusei? Negi jeigu aš esu kunigaikštis, tai ji nėra išdidi, įsižeidusi karalienė? Tik pažiūrėkite! Panele, panele! Panele, ar galėčiau paprašyti jūsų rankos?

I TETA. Ką?

II TETA (*susivokusi*). Esate garbingas jaunuolis, Kunigaikšti!

I TETA. Kunigaikštis — tikras filantropas!

KIPRIJONAS. Negirdėtas dalykas!

CIRILAS. Beprotiškas dalykas! Atsitokėk — savo protėvių vardan!

KIPRIJONAS. Atsitokėk — savo palikuonių vardan!

KUNIGAİKŠTIS. Gana, ponai! (*ima ją už rankos*)

IZA. Gana — ateina karalius!

KIPRIJONAS. Karalius!

CIRILAS. Karalius!

Sugaudžia trimitai; įeina Karalius, Karalienė, Šambelionas, dvariškiai

TETOS. Mūsų čia jau nebėra, čia tuoj prasidės audra!

Tetos išbėga

KARALIUS. O, Filipas! Kas gi čia, matau, kad pramogauji! Ar nesakiau! Kraujas — ne vanduo!

KARALIENĖ. Ignotai!

KARALIUS. Kraujas, sakau, ne vanduo! Paveldėjo iš manęs! (*į šalį*) Bet ar man tik atrodo, ar iš tiesų toji nimfa truputėli... hm... Kokia čia kaliausė, mano sūnau?

KUNIGAİKŠTIS. Leiskite pristatyti, šviesiausiasis pone, tai mano sužadėtinė.

KARALIUS. Ką?

IZA. Tai pokštas!

KARALIUS. Cha cha cha! Pokštas! Juokai! Matau, mano sūnau, kad iš manęs paveldėjai pomėgį pokštauti. Iš tikro, man jau ne ką daugiau ir beliko. Ir, keistas

dalykas, man tai pačiam nesuprantama, — kuo pokštas paprastesnis, mažiau komplikuo­tas, tuo didesnę malonumą suteikia. Tai mane atjaunina.

ŠAMBELIONAS. Sutinku, šviesiausias pone, visiškai sutinku su prityrusiu šviesiausiojo pono sprendimu. Niekas taip neatjaunina, kaip išties nevykęs pokštas.

KARALIENĖ (*nepatenkinta*). Filipai...

KUNIGAİKŠTIS. Tai anaip­tol ne pokštas.

KARALIENĖ. Kaip tai? Ne pokštas? Tokiu atveju kas?

KUNIGAİKŠTIS. Mano sužadėtu­vės.

KARALIUS. Ką?

Dvariškiai išsigandę pabėga

KARALIENĖ (*pasipiktinusi*). Visų pirma prašyčiau taktiškumo! (*Ivonai*) Gal malonėtumėt užsimanyti apžiūrėti štai tą medį? (*Kunigaikščiui*) Filipai, į kokią padėtį ją statai? Į kokią padėtį statai mus? O save į kokią padėtį statai? (*Karaliui*) Ignotai, tik paprašyčiau ramiai!

KUNIGAİKŠTIS. Šviesiausieji ponai, jūsų akyse matau pasipiktinimą, kad aš, karaliaus sūnus, nors valandėlę galėjau susieti savo asmenį su tokia būtybe.

KARALIUS. Gerai sako!

KUNIGAİKŠTIS. Bet jeigu jau susižadėjau su ja, tai ne iš menkumo, o iš pertekliaus — todėl man galima ir tame nėra nieko mane įžeidžiančio ar žeminančio.

KARALIUS. Iš pertekliaus?

KUNIGAİKŠTIS. Taip! Esu pakankamai turtingas, kad susižadėčiau su visiška elgeta. Kodėl man turi patikti tik graži? O bjauri tai jau patikti negali? Kur tai parašyta? Negi yra toks įstatymas, kuriam turėčiau paklusti tarsi koks bedvasis įrankis, o ne kaip laisvas žmogus?

KARALIUS. Palauk, Filipai, ar tu rimtai esi toks paradoksalus? Iš kur tokia puikybė, tau pasimaišė galvoje, mano sūnau. Kam reikia komplikuoti paprastus dalykus? Jei matai gražią panelę, tai ji tau patinka, o jeigu patinka, tada, mielas pone, su ja... o jei pamatai bjaurią, tada viso gero, tada leidiesi į kojas. Kam komplikuoti tą reikalą? Toks gamtos įstatymas, kuriam aš pats, tarp mūsų kalbant, (*grįžteli į Karalienę*) su malonumu paklūstu.

KUNIGAİKŠTIS. Man tasai įstatymas atrodo baisiai kvailas, žiauriai vulgarus, juokingai neteisingas!

ŠAMBELIONAS. Kvailas — galimas daiktas, bet, jei leisite taip pasakyti, būtent kvailiausi gamtos įstatymai būna patys gražiausi.

KARALIUS. Negi, Filipai, tau nusibodo studijos katilų gamybos fakultete ir ideologinis darbas visuomeniniuose ir pilietiniuose baruose?

KARALIENĖ. Negi tau nusibodo vaikiški žaidimai ir pramogos? Negi daugiau nebenori žaisti tenisą? Negi nusibodo bridžas ir polas? Tokiu atveju tau dar liko futbolas ir domino kauliukai.

ŠAMBELIONAS. Negi kunigaikščiui įkyrėjo, jeigu galima taip pasakyti, šiuolaikiniai lengvai pasiekiami erotiniai ir meilingi santykiai? Man tokie dalykai niekad neįkyrėtų.

KUNIGAİKŠTIS. Spjaunu ant erotinių santykių, spjaunu ant visko, vedu ją — ir baigtas kriukis!

KARALIUS. Ką? Ką? Vedi? Drėsti man šitaip pasakyti? Tas įžūlus pienburnis šaiposi iš mūsų! Cha! Šaiposi. Būsiu priverstas jį prakeikti.

KARALIENĖ. Ignotai, tu to nepadarysi!

KARALIUS. Prakeiksiu! Prakeiksiu, kaip mane gyvą matai! Sukaustysiu grandinėmis! Cha! Išmesiu niekšėlį į gatvę!

KARALIENĖ. Ignotai, sukelsi didžiulį skandalą! Bus skandalas! Ignotai, juk jis iš geros širdies!

KARALIUS. Iš geros širdies sužeisti seno tėvo širdį?

KARALIENĖ. Jis iš gailėsčio! Iš gailėsčio! Jį sujaudino tos vargšėlės nelaimė — jis visada buvo be galo jautrus! Ignotai, nes bus skandalas!

KARALIUS (nedrąsiai). Jį sujaudino nelaimė?

ŠAMBELIONAS. Šviesiausias pone, Šviesiausioji ponija sako tiesą — kunigaikštis iš įgimto garbingumo. Tai garbingas poelgis. (*patyliukais*) Šviesiausias pone, jeigu ne garbingas poelgis, tai skandalas, skandalas kaip du kart du. Užsispyrė. Negalima leisti, kad kiltų skandalas!

KARALIUS. Na na na! (*Kunigaikščiui*) Filipai, viską apgalvoję pripažįstame gal kiek pernelyg impulsyvų tavo poelgio garbingumą.

KUNIGAIKŠTIS. Tai joks ne garbingumas.

KARALIENĖ (*skubiai*). Garbingumas, garbingumas, Filipuk, — nepertrauk, mes žinome geriau — ir pripažindami tavo intencijų garbingumą leidžiame pristatyti savo sužadėtinę, kurios tyli nelaimė sujaudino visus mūsų aukščiausius instinktus ir visą mūsų didžiadvasiškumą. Priimsime ją savo rūmuose kaip lygią garbingiausioms damoms, ir tikrai šitai neatneš mums nešlovės, netgi atvirkščiai, pakylės mus!

KUNIGAIKŠTIS (*eina į scenos gilumą*). Cirilai, duok ją šen — Karalius sutinka!

KARALIENĖ (*i šoną Karaliui*). Igotai — tik ramiai.

KARALIUS. Gerai, gerai. (*Kunigaikštis prieina, vesdamas už alkūnės Ivoną*) O tai...
na!

Prieina dvariškiai, kurie žvalgėsi iš už medžių; gaudžia trimitai

KUNIGAIKŠTIS. Šviesiausias pone! Pristatau tau savo sužadėtinę!

ŠAMBELIONAS (*pusbalsiu*). Nusilenkite — nusilenkite, panele... Nusilenkite...

IVONA (*nejuda*).

ŠAMBELIONAS. Nusilenkite, nusilenkite...

KUNIGAIKŠTIS (*pašnibždom*). Nusilenkite!

KARALIENĖ (*pusbalsiu*). Na, na... (*lengvai nusilenkia, kad Ivona susivoktų*) Na,
na...

Karalius lenkiasi lengvai, kaip Karalienė

IVONA (*nejuda*).

KUNIGAIKŠTIS (*Ivonai, šiek tiek sutrikęs*). Tai karalius, tėvas, tai Šviesiausias
ponas, o čia motina, Šviesiausioji ponia... Nusilenkite, nusilenkite!

IVONA (*nejuda*).

KARALIENĖ (*skubiai*). Filipai, mes esame sujaudinti... Kokia nuostabi būtybė!
(*bučiuoja Ivoną*) Vaikeli, būsimė tau tikras tėvas ir motina, mus nudžiugino
evangeliška mūsų sūnaus dvasia, gerbiame jo pasirinkimą. Filipai, visada reikia tik
aukštyn, niekad žemyn!

ŠAMBELIONAS (*duoda ženklą dvariškiams*). Aaa!

DVARIŠKIAI. Aaa!

KARALIUS (*apstulbęs*). Taip, taip... taigi... Žinoma.

KARALIENĖ (*skubiai*). O dabar palydėk ją ir liepk paruošti apartamentą (*didžiadvasiškai*) ir kad nieko jai netrūktų!

ŠAMBELIONAS (*duoda ženklą dvariškiams*). Aaa!

Kunigaikštis, Ivona, Cirilas, dvariškiai išeina

KARALIUS. Matai... Matai... Laikykite mane! Matėte? Ar matėte ką nors panašaus? Juk, tiesą sakant, tai ne ji mums, o mes jai — ne ji mums, o mes jai nusilenkėme! (*mustebęs*) Betgi ji ir bjauri!

KARALIENĖ. Bjauri, užtat poelgis kilnus!

ŠAMBELIONAS. Kai sužadėtinė negraži, tai poelgis turi būti gražus. Šviesiausiasis pone, po kelių dienų kunigaikščiui visa tai praeis, tik nereikia jo spausti, o aš šiandien pat užėisiu pas jį ir pabandyčiau išsiaiškinti tikruosius ketinimus. Tai paprasčiausia ekstravagancija, tik nereikia jo erzinti ir skatinti užsispyrimo. Kol kas reikia elgtis ramiai.

KARALIENĖ. Ir taktiškai.

Išeina

ANTRAS VEIKSMAS

Kunigaikščio apartamentas; per vienas duris įeina Kunigaikštis, Cirilas, Ivona, pro kitas — liokajus Valentas su dulkių skudurėliu

KUNIGAIKŠTIS. Valentai, prašau nesipainioti po kojomis. *(Valentas išeina)*
Pasodink ją čia. Vis bijau, kad nepabėgtų. Gal ją už kojos pririšti prie stalo?

CIRILAS. Ji ir taip pusgyvė. Nepabėgs. Filipai...

KUNIGAIKŠTIS. Na?

CIRILAS *(smerkiamai)*. Kam tau visa tai?

KUNIGAIKŠTIS. Kam? Kam? Ji yra baidyklė, kurią reikia nugalėti, kliūtis, kurią reikia įveikti — supranti? Jeigu būna medžiotojų, kurie tamsią naktį eina medžioti buivolų... Jeigu būna tokių, kurie čiumpa jautį už ragų... Cirilai...

CIRILAS. Šiandien su tavim neįmanoma susišnekėti.

KUNIGAIKŠTIS. Bet veikiausiai mane užpuolė kažkoks nepakenčiamas smalsumas — panašus į tokį, kurio apimti žiūrimė į kirmėlę, baksnodami ją pagaliuku.

CIRILAS. Gal galėčiau pasakyti savo nuomonę?

KUNIGAIKŠTIS. Labai prašau.

CIRILAS. Palikime ją ramybėje, nes už pusvalandžio nebežinosime, ką su ja veikti... Tai nemalonu, netgi labai, jau nekalbant apie kitus dalykus, — tai pernelyg akiplėšiška.

KUNIGAIKŠTIS. Regis, iš pradžių būtent jūs elgėtės su ja pernelyg akiplėšiškai.

CIRILAS. Na taip, na taip! Bet vienas dalykas papokštauti gryname ore, o visiškai kitas dalykas atsitempti ją čia. Filipai, siūlyčiau viską užbaigti.

KUNIGAİKŠTIS. Tu tik pažvelk, kaip ji sėdi. Nematytas dalykas! Tu tik pagalvok, koks akiplėšiškumas! Ar todėl, kad mergina yra tokia, kokia yra, jau turi niekam nepatikti? Koks įžūlumas! Kokia baisi gamtos skriauda! (*Žiūri į ją*) Žinai ką? Tik dabar, kai į ją žiūriu, jaučiuosi kunigaikščiu iki pat kaulų smegenų. Iki tol jaučiausi daugių daugiausia baronu, o ir tuo iš prastesnių.

CIRILAS. Tai keista — nes iš šono atrodo, jog pasielgei su ja veikiau kaip baronas, o ne kaip tikras kunigaikštis.

KUNIGAİKŠTIS. Tai iš tikrųjų labai keista, bet vis tiek pasakysiu: niekad nesijaučiau taip tvirtai, taip puikiai, netgi taip spinduliuojančiai. Tra lia lia... (*ant piršto smagaliu stato plunksnakotį*) Matai, man šitas niekad nepavykdavo, o dabar pavyko. Matyt, tam, kad suvoktum savo privalumus, reikia sutikti ką nors daug prastesnį už save. Būti formaliu kunigaikščiu — niekų niekai, bet būti tikru kunigaikščiu — va čia tai suprantu. Lengva ant širdies... (*šoka*) džiaugsmas širdyje... Na, eime, pasižiūrėsime į tą mūsų kvailystę. Gal, panele, būtumėte linkusi prabilti?

IVONA (*tyli.*)

KUNIGAİKŠTIS. Žinai, ji nėra tokia jau baisiai negraži, tik kad turi savyje kažkokį nelaimingumo elementą.

CIRILAS. Tas ir baisiausia.

KUNIGAİKŠTIS. Panele, kodėl jūs tokia?

IVONA (*tyli.*)

CIRILAS. Nieko neatsako. Įsižeidė.

KUNIGAİKŠTIS. Įsižeidė.

CIRILAS. Man atrodo, kad gal ne tiek įsižeidė, kiek truputį išsigando.

KUNIGAİKŠTIS. Truputį neteko drąsos.

IVONA (*tyliai, prisivertusi*). Aš nė kiek neįsižeidžiau. Prašau palikti mane ramybėje.

KUNIGAİKŠTIS. A! Jūs nė kiek neįsižeidėte? O kodėl nekalbate?

IVONA (*tyli*).

KUNIGAİKŠTIS. Na?

IVONA (*tyli*).

KUNIGAİKŠTIS. Negalite? Kodėl?

IVONA (*tyli*).

CIRILAS. Cha cha cha! Negali! Įsižeidusi!

KUNIGAİKŠTIS. Panele, būkite tokia maloni ir paaiškinkite mums savo mechanizmą. Juk tikrai nesate kvaila. Kodėl visi į jus žiūri taip, tarsi nemokėtumėte nė suskaičiuoti iki trijų? Iš kur tas jūsų užsispyrimas?

CIRILAS. Ji tikrai nėra kvaila, ji tik atsidūrė kvailoje padėtyje.

KUNIGAİKŠTIS. Nuostabu! Atsiprašau, baisiai stebina vienas dalykas, Cirilai. Matai, juk jos nosis netgi visai proporcinga. Ji netgi nėra riboto proto. Apskritai ji neatrodo esanti prastesnė už daugelį panielių, kurias pažįstame. Kodėl niekas nesityčioja iš jų? Kodėl taip yra, panele? Kodėl jūs esate atpirkimo ožys, tiksliau, atpirkimo ožka? Ar tiesiog taip susiklostė?

IVONA (*tyliai*). Tai taip be paliovos, ratu. Viskas ratu.

CIRILAS. Ratu?

KUNIGAİKŠTIS. Kaip tai — ratu? Netrukdyk. Ratu?

IVONA. Tai taip be paliovos, ratu kiekvienas visada, viskas visada... Tai taip visada.

KUNIGAİKŠTIS. Ratu? Ratu? Kodėl ratu? Kažkokia mistika. Aaa, pradedu suprasti. Čia iš tikrųjų pasidaro kažkoks ratas. Pavyzdžiui: kodėl ji apsiblaususi? Nes blogos nuotaikos. O kodėl blogos nuotaikos? Nes apsiblaususi. Matai, koks ratas? Pragaras, o ne ratas!

CIRILAS. Taigi pati kalta, nevėkšla! Aukštyn nosį!

IVONA (*tyli*).

KUNIGAİKŠTIS. Cha, juk ji į tave žiūri kaip į vaikėžą!

CIRILAS. Eik tu! Truputį drąsos! Truputį drąsos! Geros nuotaikos! Gyvybės! Aš jums patarsiu — jūs esate surūgusi. Nusišypsokite, ir viskas bus gerai.

KUNIGAİKŠTIS. Nenori. Ir ji teisi — jeigu nusišypsotų, šypsena būtų dirbtina. Tai dar labiau erzintų, dirgintų, pykintų, provokuotų. Tas teisybė. Nuostabu, Cirilai! Tiesiog nuostabu! Pirmą kartą matau tokį dalyką. O jeigu mes pirmieji nusišypsotume?

CIRILAS. Irgi nieko gero, nes mūsų šypsena būtų iš gailėsčio.

KUNIGAİKŠTIS. Čia slypi kažkokia pragariška kombinacija. Kažkokia specifinė, pragariška dialektika. Matai, ką jau čia bepasakysi, ji į tą reikalą įsigilino kaip reikiant. Tai matosi vos užmetus akį, nors ji tyli kaip kapas. Tai tarsi kokia sistema, kažkoks perpetuum mobile, tarsi prie kuolo būtų pririštas šuva ir katė: šuo loja ir veja katę, o katė purkščia ir bėga nuo šuns, ir taip be galo, be paliovos sukasi ratu; o rato išorėje — viskas apmirę.

CIRILAS. Uždara ir hermetiška sistema.

KUNIGAIKŠTIS. Gerai! O kas buvo pirmas? Kas atsirado pirma? Juk taip negalėjo būti nuo pat pradžios. Kodėl, panele, bijote? Nes esate nedrąši. O kodėl esate nedrąši? Nes truputį bijote. Bet kas atsirado pirma, kas pirmiau jumyse prasidėjo — baimė ar nedrąsa?

IVONA *(tyli).*

KUNIGAIKŠTIS. Palauk, palauk. Na, gerai, bet argi jumyse nėra ko nors? Negi nieko nėra? Juk negali būti, kad jumyse būtų vien tik ydos. Juk turėtumėte turėti kokį nors privalumą, kokį nors pagrindą, kokią nors tiesą — kas nors, kuo tikite, ką savyje mylite. Pamatysite, mes įpūsime tą žariją, ir jūsų skruostai pražys raudoniu.

IVONA *(tyli).*

KUNIGAIKŠTIS. Palauk, neskubėk! Žiūrėk, tai labai svarbu — tarkim, kažkas prieina prie tavęs ir sako, kad esi tokia ir tokia, pačius baisiausių, bjauriausių dalykus, kurie žmogų užmuša, užbraukia, atima žadą ir gyvybę. O tu atsakai: „Taip, tokia esu, tai tiesa, bet...“ Kas — bet?

IVONA *(tyli).*

CIRILAS. Na, kas? Kas — bet? Sakykite drąsiai.

KUNIGAIKŠTIS. Pavyzdžiui: „... bet turiu gerą širdį. Esu gera“. Supranti — tai vienintelis privalumas. Tai vienintelis plusas!

CIRILAS *(karštai).* Atsakykite, panele! Atsakykite gi!

KUNIGAIKŠTIS. O gal rašai eiles, ką? Kokias nors graudulingas eiles, kokias nors elegijas... ką... o, tegu visai prastas, bet prisiekiu, deklamuosiu jas su tikru įkarščiu. Tiesiog duok man atsparos tašką — duok man atsparos tašką! Tai rašai eiles ar ne?

IVONA (*tyli*).

CIRILAS. Ji niekina eiles.

KUNIGAİKŠTIS. Ar tiki Dievą? Meldiesi? Klūpai? Tiki, kad Jėzus Kristus dėl tavęs mirė ant kryžiaus?

IVONA (*su panieka*). Žinoma.

KUNIGAİKŠTIS. Stebuklas! Galų gale! Garbė tau, Viešpatie! Bet kodėl ji šitą sako... tonu... tonu... kupinu paniekos? Apie tai, jog tiki Dievą, — su panieka?

CIRILAS. Tai peržengia mano supratimo ribas.

KUNIGAİKŠTIS. Cirilai, aš tau šį tą pasakysiu. Ji tiki Dievą dėl savo defektų, ir tai puikiai žino. Jeigu neturėtų defektų, tai netikėtų. Ji tiki Dievą, bet kartu žino, kad Dievas tėra pleistras ant jos psichofizinių defektų. (*Ivonai*) Argi aš neteisis?

IVONA (*tyli*).

KUNIGAİKŠTIS. Brrr... Bet vis dėlto čia slypi kažkokia baisinga paslaptis — apsiblaususi išmintis...

CIRILAS. Vaistų! Vaistų! Piliulės ir atitinkamos procedūros išgydytų tą išmintį. Higiena — rytinis pasivaikščiojimas — sportas — bandelės su sviestu.

KUNIGAİKŠTIS. Na, atsiprašau, turbūt pamiršai, kad jos organizmas nepriima vaistų. Nepriima, nes pernelyg apsiblausęs. Tą jau žinome. Nepriima vaistų nuo apsiblausimo, nes pernelyg apsiblausęs. Pamiršai apie mistinį ratą. Rytiniai pasivaikščiojimai ir sportas, kas be ko, sustiprintų jos organizmą, bet ji negali vaikščioti, nes yra per silpna. Ponai, tai yra ne ponai, o Cirilai, ar esi kada girdėjęs ką nors panašaus? Tai žadina užuojautą, teisybę, tačiau toji užuojauta... tos užuojautos rūšis...

CIRILAS. Veikiausiai tai bausmė už nuodėmes. Vaikystėje panelė turėjo pridaryti galybę nuodėmių. Filipai, kažkur ant dugno turėtų būti kokia nors nuodėmė, be nuodėmės čia neapsieita. Panelė turėjo pridaryti nuodėmių.

IVONA *(tyli).*

KUNIGAİKŠTIS. Cha! Dabar pagavau katiną už uodegos! Paklausykite, panele, — jeigu esate tokia nusilpusi, tai ir kančią turite jausti silpniau — silpnai ir silpniau, ar girdite? Ratas užsidaro jūsų naudai, viskas išsilygina. Visus šio pasaulio žavesius, visas pagundas jūs turite jausti silpniau, tad ir kančią jaučiate silpniau.

IVONA *(tyli).*

KUNIGAİKŠTIS. Na ką?

IVONA *(tyli, iš padilbų žiūri į Kunigaikštį).*

CIRILAS *(tai pastebėjęs).* Ko ji šitaip?

KUNIGAİKŠTIS. Ką?

CIRILAS. Gal ir nieko! Bet vis dėlto...

KUNIGAİKŠTIS *(sunerimęs).* Ko ji šitaip?..

CIRILAS. Filipai! Ji tave!

KUNIGAİKŠTIS. Mane ką? Ką mane?!

CIRILAS. Ką tu pasakysi... Juk ji tave... siurbia akimis... Aistringai! Aistringai, po galais! Ji taikosi į tave... taip saviškai... Ji į tave! Į tave! Būk atsargus — jos silpnumas yra aistringas, geidulingas kaip šimtas velnių!

KUNIGAİKŠTIS. Kokią begėdė! Tai tikras begėdiškumas! Specifinis begėdiškumas! Kaip drįsti kabinti mane, tu, kirmėle! Prideginam ją? Imk žarsteklį ir įkaitink iki baltumo — ji mums pašokinės! Priversime ją šokti!

CIRILAS. Betgi, Filipai!

KUNIGAİKŠTIS. Joje tūno kažkas, ko neįmanoma praryti! Kažkas, ko neįmanoma pakęsti! Jūs mane įžeidžiate! Įžeidžiate iki širdies gelmių! Daugiau nebenoriu nieko žinoti apie jūsų problemas v tu, pesimiste, tu — tu, realiste...

CIRILAS. Filipai!

KUNIGAİKŠTIS. Tu tik pažvelk, kaip ji sėdi.

CIRILAS. Tegu atsistoja.

KUNIGAİKŠTIS. Tada stovės! Tik pažvelk, kaip ji prašo... kaip prašo... Ji nuolat ko nors prašo... ko nors, ko nors — ko nors v ko nors reikalauja iš manęs. Cirilai, šitą padarą reikia sunaikinti. Duok man peilį — lengva širdimi perrėšiu jai gerklę.

CIRILAS. Dėl Dievo meilės!

KUNIGAİKŠTIS. Ką tu, aš tik pajuokavau! Bet ji bijo — matai, ji rimtai bijo. Baisiai bijo — tai niekšiška. Ko jūs bijote, juk aš tik pajuokavau... Tai tik juokai! Kodėl jūs rimtai, jeigu aš juokavau...

CIRILAS. Panašu, kad imi pozuoti.

KUNIGAİKŠTIS. Ką? O iš tikrųjų. Įdomu. Manai, kad iš tikrųjų pozuoji? Galimas daiktas. Bet tai jos kaltė — ne mano! Tai ji mane, o ne aš ją!

Skambutis; įeina Valentas

CIRILAS. O ten kas? (*žiūri pro langą*) Regis, svečiai... Šambelionas, damos.

VALENTAS. Atėjo pasižiūrėti sužadėtinės. Eime susišukuosime.

Kunigaikštis, Cirilas ir Ivona išeina. Valentas atidaro. Įeina Šambelionas, du ponai, keturios damos, Inocentas

I DAMA. Nieko nėra. *(dairosi)*

II DAMA. Tiesiog negaliu! *(kikena)*

I PONAS. O jeigu jis rimtai?

ŠAMBELIONAS. Ramiau, ramiau, ponios!.. Tik prašyčiau nekikenti. *(Damos kikena)* Prašyčiau, kad be jokių kikenimų! *(Damos kikena)* Lyg niekur nieko išėjome pasivaikščioti, kad pamatytume, iš kur vėjas pučia.

I DAMA. Rimtai? Cha cha cha! Idėja! — Pažvelkite — jos skrybėlaitė! Skrybėlaitė! Tuoju numirsiu!

II DAMA. Sprogsiu!

ŠAMBELIONAS. Tvardykitės! Tvardykitės! Tvardykitės!

SVEČIAI. Chi chi chi — nebegalime! — Chi chi chi! — nustok, nes nebegaliu! — tai tu nustok! — Mirsime! Sprogsime! *(juokiasi tyliai, kurstydami vieni kitus; juokas tai garsėja, tai nutyla — nesijuokia tik Inocentas)*

Įeina Kunigaikštis, Cirilas, Ivona

SVEČIAI. Kunigaikštis! *(lenkiasi)*

ŠAMBELIONAS. Būtent, būtent, išėjome pasivaikščioti ir tiesiog negalėjome susilaikyti *(trina rankas)* — ir visa kompanija!

KUNIGAİKŠTIS. Ivona, mieloji mano, — ponios ir ponai, džiaugiuosi, galėdamas jums pristatyti savo sužadėtinę.

SVEČIAI. Aaa! (*lenkiasi*) Sveikiname! Sveikiname!

KUNIGAİKŠTIS. Brangioji, įveik savo nedrąsą ir pasakyk ką nors. Mylimoji, šie ponai yra aukštuomenės žiedas, kodėl jų bijai taip, tarsi matytum gaują žmogėdrų arba šimpanzių iš Borneo salos. Atsiprašau ponių ir ponų, mano sužadėtinė yra be galo delikati, išdidi ir jautri — su ja nėra lengva. (*Ivonai*) Betgi sėskitės, juk negalime amžinai stovėti.

IVONA (*tarsi ketintų atsisėsti ant žemės*).

CIRILAS. Betgi ne čia!

SVEČIAI. Cha cha cha!

I PONAS. Galėčiau prisiekti, kad ten stovėjo kėslas.

I DAMA. Stovėjo, bet pabėgo.

SVEČIAI. Cha cha cha! Apžvai! Nevykėlė!

ŠAMBELIONAS. Panele, malonėkite geriau nusitaikyti!

KUNIGAİKŠTIS. Gerai nusitaikyk, brangioji. (*Ivona atsisėda*) Jau! (*visi sėdasi, išskyrus Kunigaikštį*)

I DAMA (*Kunigaikščiui į ausį, familiariai*). Išties, Kunigaikšti, galima mirti iš juoko! Mirštu! Sprogstu!

II DAMA (*Kunigaikščiui į ausį*). Galima sprogti iš juoko! Tuoju mirsiu! Tai madingiausia pokšto rūšis, vadinamasis mopsavimas — nežinojau, kad Kunigaikštis turite tokį talentą mopsuoti. Jūs tik pažiūrėkite, cha cha cha!

KUNIGAİKŠTIS (*užsikrėsdamas svečių juoku*). Cha cha cha!

SVEČIAI. Cha cha cha!

KUNIGAİKŠTIS (*garsiau*). Cha cha cha!

SVEČIAI (*garsiau*). Cha cha cha!

KUNIGAİKŠTIS (*garsiau*). Cha cha cha!

SVEČIAI (*dvejodami*). Cha cha cha!

Juokas apmiršta, tyla. Šambelionas kosteli

I DAMA. Deja, jau turiu eiti... Prisiminiau, jog privalau... Dovanokite, Kunigaikšti.

II DAMA. Ir aš jau turiu eiti... Dovanokite, Kunigaikšti... Esu susitarusi. (*tyliau, Kunigaikščiui*) Dabar suprantu. Visa tai surengta prieš mus! Tai tik pokštas, ar ne? Jūs, Kunigaikšti, šaipotės iš mūsų! Susižadėjote su ta vargše tam, kad pasišaipytumėte iš mūsų! Tai tiesiog pikta aliuzija į... į kai kurių rūmų damų trūkumus ir defektus. O, suprantu! Kunigaikštis sužinojote apie Jolantos kosmetikos ir masažo procedūras... todėl susižadėjote su ta nevaleika... kad išjuoktumėte Jolantą, cha cha! Ironiška tos intrigos prasmė man visiškai aiški! Iki pasimatymo!

KUNIGAİKŠTIS. Ironiška prasmė?

I DAMA (*nugirdusi*). Jeigu jis taip padarė, tai nebent dėl to, kad paviešintų ir išjuotų du tavo dirbtinius dantis, apie kuriuos ir taip visi žino! Cha cha, nebūkite žiaurus, cha cha — iki pasimatymo, jau turiu eiti.

II DAMA. Mano dantis? Jau veikiau tavo dirbtinį biustą!

I DAMA. Arba tavo kreivą mentę!

II DAMA. Verčiau žiūrėk savo kojų pirštų!

SVEČIAI. Eime! Mums jau laikas, baisiai skubame!

KUNIGAİKŠTIS. Gal, ponios ir ponai, dar niekur neskubėkite?

SVEČIAI. Turime skubėti! Iki pasimatymo! Mums jau laikas!

*Svečiai, išskyrus Šambelioną ir Inocentą, išbėga; girdisi balsai — koja, dantys,
masažas, kosmetika — ir piktdžiugiškas kikenimas*

ŠAMBELIONAS. Dovanokite, Kunigaikšti, dovanokite, Kunigaikšti, dovanokite, Kunigaikšti, esu priverstas pasikalbėti su jumis, ir tučtuojau! Prašau skirti man valandėlę! Jūs išgąsdinote gražiąją lytį!

KUNIGAİKŠTIS. Išgąsdinau ne aš, o trūkumai. Pasirodo, kad nėra nieko baisesnio už juos. Cha! Karas, maras ir visa kita yra niekų niekai palyginti su paprastu, mažu, bet paslėptu trūkumu, kitaip dar vadinamu defektu.

INOCENTAS. Atsiprašau.

KUNIGAİKŠTIS. O čia kas dabar? Jūs pasilikote?

INOCENTAS. Taip, pasilikau. Atsiprašau. Norėjau tik pasakyti, kad tai niekšiška.

KUNIGAİKŠTIS. Kas?

INOCENTAS. Tai niekšiška. Atsiprašau — atsisėsiu. *(sėdasi, giliai atsidūsta)*
Susijaudinimas visada šiek tiek užgniaužia kvėpavimą.

KUNIGAİKŠTIS. Sakote, kad kažkas čia niekšiška?

INOCENTAS. Atsiprašau. Pasikarščiau. Malonėkite man atleisti. Tarkime, kad nieko neįvyko. Atsiprašau. (*nori išeiti*)

KUNIGAIKŠTIS. Palauk, palauk, sakėte, kad kažkas yra niekšiška. Luktelėkite valandėlę.

INOCENTAS (*kalba arba su ledine ramybe, arba neregėtai susijaudinęs*). Tai kad matau, jog neįstengsiu susidoroti.

KUNIGAIKŠTIS. Susidoroti? Susidoroti? Koks čia kvailas žodis — susidoroti?

INOCENTAS. Susidoroti su tuo, ką pradėjau. (*nori išeiti*) Atsiprašau.

KUNIGAIKŠTIS. Minutėlę, na, nebūkite toks paslaptingas, pone...

INOCENTAS. Reikalas tas, kad aš myliu ją... ir kaip tik todėl pasikarščiau ir išreiškiau protestą. Tačiau dabar savo protestą atsiimu ir prašau visą incidentą laikyti neįvykusiu.

KUNIGAIKŠTIS. Jūs? Jūs — mylite ją?

CIRILAS. Šunsnukis!

ŠAMBELIONAS. Ko—me—di—ja!

KUNIGAIKŠTIS. Jūs man sužeidėte širdį! Staiga viskas tapo labai rimta. Nežinau, ar esate tai patyręs — kai staiga tenka peršokti nuo juoko į rimtumą? Čia netgi atrasite šį tą švento, kažkokį apreiškimą. Tie trivialūs žodžiai — kiekvienai baidyklei atsiras baisybių mėgėjas — turi būti iškalti ant visų šventyklų frontonų.

INOCENTAS. Esu tik kuklus žmogus.

KUNIGAIKŠTIS. Ivona, atleisk man. Ačiū Dievui, vadinasi, ir tu gali patikti — vis dėlto gali... Vadinasi, gali... Ir tu turi tą, kuris... Koks palengvėjimas! Tiesą sakant, aš

tik todėl, kad negalėjau tavęs pakešti — negalėjau pakešti minties apie tave — jeigu jau turime rimtai... Atsiprašau. Vaikai mano, laiminu jus. Eikite sau. Palikite mane vieną.

CIRILAS (*pamatęs, kad Ivona nuleido galvą*). Verkia...

KUNIGAİKŠTIS. Verkia? Iš laimės.

CIRILAS. Aš tąja verksne taip labai nepasitikėčiau. Ji gali verkti tik iš nelaimės. Ar jį mylite?

IVONA (*tyli*).

CIRILAS. Tai negatyvus tylėjimas.

KUNIGAİKŠTIS. Ak! Bet tai niekis, tai tik pusė bėdos, juk atsirado vyras, kuris tave myli. (*Inocentui*) Jūs esate šaunus žmogus, jūs tikras vyras. Mylėti ją — tai nuostabu! Jūs išgelbėjote nuo pražūties visą pasaulį. Mes visi liekame jums skolingi!

INOCENTAS. Ambicija verčia mane paaiškinti, kad ir ji mane myli, bet veikiausiai gėdijasi prisipažinti girdint Kunigaikščiui, nes iš tikrųjų kaip objektas jis neteikia jai garbės. (*Ivonai*) Kam apsimesti — juk ne kartą sakei, kad myli mane.

IVONA (*tyli*).

INOCENTAS (*susierzinęs*). Na, na, neriesk nosies! Kad jau apie tai prakalbome, tai turiu pasakyti, kad tu mane trauki tiek pat, kiek aš tave, o gal ir dar mažiau.

KUNIGAİKŠTIS. Girdite?

INOCENTAS (*šaltai*). Kunigaikšti, leiskite viską paaiškinti. Jei pasakiau, kad ją myliu, vadinasi, kaip tik tą ir turėjau galvoje — taip, kai nėra nieko geriau, kai nėra, sakykime, kai nėra...

ŠAMBELIONAS. Fi donc! Kaipgi galima!

INOCENTAS. Reikalas tas, kad geresnės moterys, netgi tos vidutiniškos, yra neapsakomai užsispyrusios ir nepalankios, o su šita galima pailsėti, aš jai nesu prastesnis nei ji man, šiaip ar taip, galima pailsėti nuo tos nuolatinės, nepertraukiamos konkurencijos... to parado šiame pasaulyje. Mylime vienas kitą, nes ji man patinka tiek pat, kiek ir aš jai. Žodžiu, nėra nelygybės.

KUNIGAİKŠTIS. Žaviuosi jūsų atvirumu!

INOCENTAS. Aš mielai būčiau sumelavęs, bet šiandien tai neįmanoma, mūsų laikmetis pernelyg įžvalgus, nuvyto visi figos lapeliai. Neslepiu, kad mes mylime vienas kitą... paguodai... nes aš tarp moterų turiu tokį patį pasisekimą, kaip ji tarp vyrų. Bet taip pat neslepiu, kad esu pavydus — ne, neslėpsiu savo pavydumo, paviešinsiu jį nuosekliai, turiu tokią teisę! (*Ivonai, netikėtai aistringai*) Ar įsimylėjai jį? Jį? Ką? Ką?

IVONA (*šaukia*). Šalin! Šalin! Šalin! Lauk!

INOCENTAS. Įsimylėjo!

IVONA (*gesdama*). Lauk!

KUNIGAİKŠTIS. Atsiliepė. Vadinasi... Atsiliepė. Prabilo. Girdėjote? Vadinasi... tai reikštų... jeigu prabilo... kad ji iš tikro mane įsi...

INOCENTAS. Juk tai matosi. Kaip visada, aš pralaimėjau. Todėl pasitraukiu. Išeinu. (*išeina*)

KUNIGAİKŠTIS. Įsimylėjo... Užuoat ėmusi nekęsti. Aš niekinu ją. Žeminu. O ji įsimylėjo. Ir dabar... myli mane. Už tai, kad negaliu jos pakęsti. Už tai mane myli. Padėtis darosi rimta. (*jeina Valentas*) Valentai, lauk iš čia! Ką man dabar daryti?

ŠAMBELIONAS. Šiai situacijai pritaikykite savo jaunuolišką lengvabūdiškumą!

KUNIGAİKŠTIS (*Ivonai*). Ne. Pasakyk, kad ne. Nemyli manęs.

IVONA (*tyli*).

KUNIGAİKŠTIS. Jeigu ji mane myli, tai aš... tai aš esu jos mylimas... O jeigu esu jos mylimas, tai esu jos mylimasis... Esu joje. Ji mane turi savyje. Negaliu niekinti jos... jeigu mane myli. Negaliu būti niekintojas, jeigu esu mylimasis. Ak, juk visą laiką maniau, kad aš esu čia, savimi, savyje — o čia, matai, taukšt! Sugavo mane — ir atsidūriau joje kaip spąstuose! (*Ivonai*) Jeigu esu tavo mylimasis, negaliu nemylėti tavęs. Turėsiu tave pamilti... aš tave pamilsiu...

CIRILAS. Ką ketini daryti?

KUNIGAİKŠTIS. Pamilti ją.

CIRILAS. Tai neįmanomas dalykas! Taip negalima!

KUNIGAİKŠTIS. Ivona, užsidėk skrybėlaitę.

CIRILAS ir ŠAMBELIONAS. Kur? Kur?

KUNIGAİKŠTIS. Pasivaikščioti. Mudu abudu. Vienu du. Kad pamilčiau.

Kunigaikštis ir Ivona išeina

CIRILAS. Na ir ką?

ŠAMBELIONAS. Apsuko jam galvą!

CIRILAS. Kad baidyklė apsuktų galvą? Baidyklė!

ŠAMBELIONAS. Negražios moterys kartais smarkiau apsuka galvą nei gražuolės, jei tik prieini prie jų pernelyg arti.

CIRILAS. Mano protas to nesuvokia!

ŠAMBELIONAS. O aš pasakysiu, kad nėra nieko pavojingesnio... Apskritai pavojingomis yra laikomos malonios moterys, bet nemaloni, iš tikrųjų nemaloni moteris vyrams — lygiai kaip moterims iš tikrųjų nemalonus vyriškis... Oho! Stengiuosi niekad pernelyg nesigilinti. Priešinga lytis visada traukia! Tokia nemaloni moteris, ypač jeigu jauna ir jeigu jos nemalonumas nėra pernelyg intensyvus — cho cho cho! O ypač jaunuoliui, kuris prieina patikliai, pakiliai — cho cho cho — ir kuris tučtuojau akis į akį susiduria su... su tokiais baisiais... baisiais dalykais...

CIRILAS. Kokiais dalykais?

ŠAMBELIONAS. Jaunuoli, tu jų nepatyrėi, o ir aš, nors didžiuojuosi esąs matęs gyvenimo, irgi jų nepatyrėiu. Būna reiškinių, su kuriais džentelmenas nėra susidūręs, nes jeigu susidurtų, nustotų būti džentelmenu. (*Skambutis*) O kas čia?

Įeina Valentas

VALENTAS. Atidaryti?

Įeina Karalius ir Karalienė

KARALIENĖ. Kur Filipas? Ar jų nėra?

ŠAMBELIONAS. Išėjo.

KARALIUS. Atvykome asmeniškai, nes — jergutėliau — ką jis čia vėl pridirbo? Damos atlėkė skūstis Karalienei, kad mūsų sūnus tyčia, dėl juoko, susižadėjo su ta kerėpla, kad galėtų išjuokti jų... tąjį anąjį... kažin kokius ten išvaizdos trūkumus... Cha cha cha! Tai bent pokštininkas! Na, jeigu jam reikia tik tiek, tai dar pusė bėdos!

KARALIENĖ. Vis dėlto mes negalime to leisti. Mano dvaro damos ir tarnaitės baisyusiai pasipiktinusios, o ponai laido nederamus juokelius.

ŠAMBELIONAS. Ak, jeigu jam rūpėtų tik tiek! Būkite atsargūs!

KARALIUS. O kas atsitiko?

ŠAMBELIONAS. Atsitiko... Taigi dabar jis ten ją myli... jis ją stengiasi pamilti... Ne, to neįmanoma nusakyti žodžiais. Neįmanoma nupasakoti! Šviesiausieji ponai — būkite atsargūs — kad neįvyktų sprogimas!

KARALIUS ir KARALIENĖ. Ką daryti?

TREČIAS VEIKSMAS

*Pilies kambarys. Cirilas sėdi krėsle, kikendamos praeina dvi damos, joms iš paskos
jeina Kunigaikštis*

KUNIGAİKŠTIS. Ką čia veiki?

CIRILAS. Sėdžiu.

KUNIGAİKŠTIS. Ir ką?

CIRILAS. Ir nieko.

KUNIGAİKŠTIS. Apie ką jos kalbėjosi? Gal girdėjai, iš ko tos dvi pamaivos juokėsi?

CIRILAS. Moterys visą laiką juokiasi. Kikėnimai yra prigimtinė kiekvienos moters būsena, mat labiausiai tinka prie veido.

KUNIGAİKŠTIS. Iš manęs?

CIRILAS. Kodėl jos turėtų juoktis būtent iš tavęs? Iki šiol šaipydavosi viena iš kitos.

KUNIGAİKŠTIS. Jei ne iš manęs, tai iš jos... iš mano sužadėtinės. Tačiau pastebėjau, kad pasikeitė juoko pobūdis. Gal ir klystu, bet man atrodo, kad jų juokas persimetė... nuo jos ant manęs. Kiekvienas kiekvienam ir kiekviena kiekvienai kažką šnibžda į ausį ir kikėna. O gal man tik vaidenasi? Numanau... Prašau tavęs... Pasistenk išsiaiškinti, ką apie mus kalba ir kokio pobūdžio tos pašaipos. Norėčiau žinoti, kokios tos pašaipos. Žinoma, man jos nė kiek nerūpi, šiaip norėčiau žinoti. Ir prie progos pasakyk jiems, kad jei ir toliau man už nugaros jei leis sau...

CIRILAS. Filipai, kas tau darosi? Tapai opus ir įžeidus, tarsi būtum tapęs savo sužadėtine.

KUNIGAİKŠTIS. Na, na, atsargiau su žodžiais. Gana. Nesu įpratęs, kad būtų šaipomasi iš manęs, iš mano poelgių ar mano jausmų. Pasakyk tiems valkatoms, kad jei kas nors leis sau nors menkiausią netaktą, nors netakto šešėlį...

*Gilumoje atsidaro durys ir aidint trimitams įeina Karalius, Karalienė, Šambelionas,
Ivona, Iza, dvariškiai*

KARALIENĖ. Ar buvo skanu? Ką — skanu? Tiesa? Pavalgei, vaikelį? (šypsosi ir apkabina Ivoną) O gal dar vieną kriaušelę? Kriaušelę cukruje? Cukruje? Saldu?

IVONA *(tyli).*

KARALIENĖ. Kriaušės stiprina organizmą. *(juokiasi)* Sveika! Labai sveika!

KARALIUS. Sveika! Te te te!

Tyla

KARALIENĖ. O gal grietinėlės? Grietinėlė stiprina organizmą. Tai sveika. Gal grietinėlės? Pienuko? Pienuko su cukrumi?

Tyla

KARALIENĖ. Ko gi taip? Neturime apetito? O, tai negerai. Tai ką dabar veiksime? Ką? Ką veiksime?

IVONA *(tyli).*

ŠAMBELIONAS. Nieko? *(filantropiškai juokiasi)* Nieko?

KARALIUS. Nieko? *(filantropiškai juokiasi, staiga susierzinęs)* Nieko? *(Šambelionui)* Nieko?

KARALIENĖ. Nieko...

ŠAMBELIONAS. Visiškai nieko, šviesiausiasis pone. Iš tikrųjų. Jei galima taip išsireikšti — nieko.

Tyla

KARALIENĖ. Ji tokia nedrąši... Tokia miela, tokia tylutė. Reikia daug pastangų, kad kada ne kada prabiltų. (*Ivonai*) Kad kada ne kada prabiltum, brangute. Juk nesunku. Kartais reikia ką nors pasakyti, vaikelį, — to reikalauja geras tonas, elementarus geras tonas. Juk nenorėtum pasirodyti nemandagi... Ką? Na, tai ką dabar veiksime? Kuo užsiimsime? Ką?

KARALIUS. Na?

ŠAMBELIONAS. Ką?

IVONA (*tyli*).

KARALIUS. Na ką? Nieko? Juk negalima nežinoti! Negalima visą dieną vaikštinėti po namus ir nieko — ir nieko! Tai nuobodu. Juk nuobodu. (*apstulbęs nužvelgia visus esančius paeilii*) Nuobodu! Bijokit Dievo!

ŠAMBELIONAS. Nuobodu!

KARALIENĖ. Dieve mielaširdingas!

VALENTAS (*iėjęs*). Pone Kunigaikšti, atėjo ponas daktaras ir laukia galerijoje.

KUNIGAİKŠTIS (*Ivonai*). Eime pasitikrinti. Jums leidus!

Kunigaikštis ir Ivona išeina

KARALIENĒ. Filipai! Ateik valandēlei! Filipai! (*Kunigaikštis grįžta. Karalienė dvariškiams*) Ponios ir ponai, prašau pasitraukti, nes norime pasikalbėti su savo sūnumi.

Dvariškiai pasitraukia

KARALIENĒ. Filipai, negali skųstis, gerbiame tavo jausmus. Tai brangutei esame tėvas ir motina. Tik gal būtų galima ją paveikti, kad daugiau bendrautų? Šiandien vėl tylėjo visą pavakarę. Per pietus irgi tylėjo. Tylėjo ir per pusryčius. Apskritai ji tyli visą laiką. Kaip šitai atrodo ir kaip mes atrodome to tylėjimo vis-à-vis? Filipai, juk turi būti išlaikytas geras tonas.

KUNIGAIKŠTIS (*sarkastiškai*). Geras tonas!

KARALIENĒ. Filipai, sūnau, negi nerodome jai visos motiniškos širdies? Nežiūrint didelių jos ydų, mylime ją už tai, kad ji myli tave.

KUNIGAIKŠTIS (*grėsmingai*). Mylite ją! Mylite ją! Šiaip ar taip — nepatarčiau jos nemylėti! (išeina)

KARALIENĒ. Dieve, apšviesk, Dieve, paprotink! Ignotai, gal nesi jai pakankamai malonus — ji tavęs bijo.

KARALIUS. Bijo... Cha, kaip ji vaikšto pakampėmis ir pažvelgia tai pro vieną, tai pro kitą langą. Ir nieko. (*nustebęs*) Ir nieko! Pražiūrės mums visus langus. Bijo... (*Šambelionui*) Na, raportuok greičiau! A, Prancūzijoje vėl neramu. (*pats sau*) Bijo, bet pati nežino ko? Bijoti manęs? (Karalienei) O tu irgi pernelyg apie ją šokinėji. (*mėgdioja*) Kriaušėlė, pyragaitis... Tarsi būtum pensiono savininkė.

KARALIENĒ. Taip, o tu tai jau baisiai natūraliai su ja elgiesi — niekad neatsišauki, pirma nenurijęs seilių. Veikiausiai manai, kad nesigirdi. Ir kalbi su ja taip, tarsi bijotum.

KARALIUS. Aš? Tarsi bijočiau? Tai ji bijo. (*tyliau*) Šelmė!

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiojo pono didybė, regis, atima jai drąsą, ir negaliu tuo stebėtis, nes aš pats didybės akivaizdoje patiriu šventą virpulį. Bet leisčiau sau duoti patarimą — kad šviesiausiasis ponas pabandytų pasikalbėti su ja nuošaly... Truputį padrąsinti...

KARALIUS. Aš su ja nuošaly? Su ta Cimci drimci?

KARALIENĖ. Tai nuostabi mintis. Ją reikia prisijaukinti — iš pradžių nuošaly ir akis į akį, o paskui ji pripras prie mūsų, ir šitaip padarysime galą jos nepakenčiamam užguitumui ir nerimui. Ignotai, nebūk vaikas. Tuoju pat atsiųsiu ją čia, sugalvojusi kokią nors dingstį. Aha, atsiųsiu ją atseit paimti skaisgijų, o tu būk jai tikras tėvas.
(išeina)

KARALIUS. Šambelione, kartais sumanai nei šį, nei tą — apie ką man su ja kalbėti?

ŠAMBELIONAS. Betgi, šviesiausiasis pone, tai paprasčiausias dalykas - prieikite, nusišypsokite, užkalbinkite, pajuokaukite — tada ji irgi turės nusišypsoti ar netgi nusijuokti, o tada jūs vėl nusišypsokite — ir taip iš šypsenų bus supinta tai, ką vadiname bendravimo atmosfera.

KARALIUS. Nusišypsoti, nusišypsoti... Tai aš turiu prieš ją šokinėti todėl, kad ji nedrąsi? Žinai, Šambelione, gal tu atlik tą darbą už mane. *(nori išeiti)*

ŠAMBELIONAS. Betgi, šviesiausiasis pone! Šviesiausiajam ponui veikiausiai ne pirmiena kitam suteikti drąsos — taip pat ir ją atimti.

KARALIUS. Taip, betgi ji bijo... Supranti... taigi... bijo, šelmė.

ŠAMBELIONAS. Kiekvienas ko nors bijo.

KARALIUS. Taip, bet ji kažkaip glebiai — bijo kažkaip glebiai. *(išsigandęs)* Šambelione, ji bijo glebiai. Oho, ateina. Palauk, juk nekvailiosiu čia vienas pats. Niekur neik, pasilik. Eee... *(nutaiso malonią veido išraišką)*

Įeina Ivona

KARALIUS. Aaa, prašau užėti. (*Ivona prieina, dairosi. Karalius geraširdiškai*) Na, na, ką čia — ką čia?

IVONA. Skaisgijos...

KARALIUS. Skaisgijos?

IVONA. Skaisgijos...

KARALIUS. O, o! Štai kur skaisgijos. (*juokiasi*)

IVONA (*ima skaisgijas*).

KARALIUS. Che che che.

IVONA (*tyli*).

KARALIUS. Pampiršo skaisgijas?

IVONA (*tyli*).

KARALIUS. Nagi nagi! (*prieidamas*) Na na, ką čia? Na, na. (*juokiasi*) Na? Tai tarytum mes truputį... truputį baiminamės? Ką? Nėra ko. Na — nėra ko! (*nekantriai*) Juk sakau, kad nėra ko!

IVONA (*žengteli atatupsta*)

KARALIUS. Juk aš esu tėvas... Filipuko tėvas, tėvelis? Tfu! Ne tėvelis, o tėvas! Šiaip ar taip... Juk nesu svetimas. (*prieina, Ivona žengteli atatupsta*) Nereikia šitaip... Esu paprasčiausias žmogus. Na, paprasčiausias — nesu karalius Erodas! Nieko nesuėdžiau. Nėra ko bijoti! Nesu žvėris. Sakau, kad nesu žvėris! Nesu žvėris!

(susinervinęs) Nėra ko bijoti! Juk nesu žvėris! *(prieina, Ivona smarkiai žengia atgal, Karalius šaukia)* Na, sakau, nėra ko bijoti! Nesu žvėris!!!

ŠAMBELIONAS. Ne, ne. Tsss... Ne!

KARALIUS. Ak tu, nenaudėle!

Ivona atbula išeina

ŠAMBELIONAS. Tyliu! Dar kas nors išgirs!

KARALIUS. Bijo. Šambelionai, ar tu prisimeni tą... tąjį anąjį... ko bijoma... Caca... Atia... Lialia...

ŠAMBELIONAS. Sakyčiau, kad ji net bijoti neįstengia. Kai kurios dvaro damos bijo nuostabiai — žaviai, pikantiškai — o šioji kažkaip nuogai. *(su nepasitenkinimu)* Nuogai!

KARALIUS. Cha! Šį tą prisiminiau.

ŠAMBELIONAS. Prisiminėte?

KARALIUS. Šambelione, ar tu prisimeni tą... tąjį anąjį... kurią mes... Jau seniai. Kaip viskas pasimiršta.

ŠAMBELIONAS. Ką, šviesiausiasis pone?

KARALIUS. Seniai. Aš pats visiškai pamiršau. Tuomet buvau kunigaikštis, o tu tik šambeliono projektas. Tą mažulę, tąjį anąjį... Kurią mes... Kaip tik ant šitos kanapos. Regis, ji buvo siuvėja...

ŠAMBELIONAS. Aha, siuvėja, kanapa... Ech, jaunyste, jaunyste, nuostabūs laikai... *(Ieina Valentas)* Ko reikia, Valentai? Prašau netrukdyti.

Valentas išeina

KARALIUS. Ji paskui mirė, ką? Nusiskandino...

ŠAMBELIONAS. O kaipgi! Prisimenu kaip šiandien. Nuėjo ant tilto ir nuo tilto į upę... Ech, jaunyste, jaunyste, nėra nieko nuostabesnio už jaunystę.

KARALIUS. Ar tau neatrodo, kad ji buvo panaši į šitą Cimci drimci?

ŠAMBELIONAS. Betgi, šviesiausiai pone, šita — išskydusi blondinė, o toji buvo sausa brunetė su cinkeliu.

KARALIUS. Cha! Bet bijojo taip pat. Caca. Lialia. Bijojo lygiai taip pat. Bijojo kaip šimts velnių — šelmė!

ŠAMBELIONAS. Jei tie prisiminimai šviesiausiajam ponui sukelia nors mažiausią nesmagumą, verčiau neprisiminti. Verčiau neprisiminti mirusių moterų. Mirusi moteris nėra moteris.

KARALIUS. Bijojo ir buvo tokia pati — paniekinta. Ant tos kanapos. Juk visada kažkas, kažkada kas nors... Tfu, tfu! Po šimts velnių — šambelione, prisiminiau, prisiminiau, po šimts velnių.

Įeina karalienė

KARALIENĖ. Sveikinu! Nuostabiai ją padrąsinai! Stebuklingai padrąsinai! Vargšėlė vos alsuoja! Ignotai, kokia musė tave įkando? Viską sugadinai!

KARALIUS. Po galais, po galais. Nesiartinkite prie manęs, ponia.

KARALIENĖ. Kas atsitiko? Kodėl neturėčiau artintis?

KARALIUS. Kodėl? Kodėl? Viskas — kodėl? Negi nebegalima turėti norų? Negi esu neveiksnius? Negi nesu ponas savo namuose? Negi dėl visko turiu aiškintis? O ko

į mane taip žiūri? O ko? O kaip? Kodėl ją apšaukiau? Todėl, kad ji man kai ką primena.

ŠAMBELIONAS. Neverta sakyti! Šviesiausiasis pone, kam apie tai kalbėti!

KARALIUS. Primena man kai ką, bet apie tave! Apie tave, mano brangiausioji!

KARALIENĖ. Apie mane?

KARALIUS. Cha cha cha, ko taip į mane žiūri? Po galais, po galais, Malgožata, prisipažistu, kad pasikarščiau, bet tu tik įsivaizduok, keistas dalykas, vos tik pažvelgiu į tą brangutę, iš karto kyla mintys apie tave. Nenorėjau to sakyti, nes varžausi, bet jeigu klausi, atsakysiu atvirai. Būna, kad vienas asmuo mums primena kitą asmenį, tačiau, jei galima taip išsireikšti, asmenį, išrengtą iki marškinių. O kai matau Cimci drimci, matau, kaip ji juda... kaip kuičiasi, krapštosi... supranti, taip kažkaip žiautaroja savyje... iškart kažkas joje man primena tave, iškart ateina į galvą tarsi kažkoks... tavo... nevalyvumas...

KARALIENĖ. Ji tau primena mano... ką? Nevalyvumą?

KARALIUS. Būtent! Būtent tai, ką dabar turi galvoje! Tučtuojau pasakyk man, ką? Pasakyk man, ką, ir paaiškės, kad abu galvojame apie tą patį. Pasakyk man į ausį.

KARALIENĖ. Ignotai! Apie ką tu kalbi?

KARALIUS. Vadinasi, taip ir yra, mano brangioji! Vadinasi, ir mes turime savų paslapčių!

KARALIENĖ. Tu užsimiršti!

KARALIUS. Aš kaip tik prisiminiau! Prisiminiau! Jau dabar tai aš viską prisiminiau! Caca! Lialia! (*greitai išeina*)

KARALIENĖ. Ką tai galėtų reikšti?

Šambelionas išbėga Karaliui iš paskos. Karalienė stovi susimąsčiusi, prideda prie kaktos pirštą. Įeina Iza ir maivosi prieš veidrodį

KARALIENĖ. Nustok maivytis.

IZA (*susigėdusi*). Šviesiausioji ponია...

KARALIENĖ. Nuolat maivaisi. Nuo tada, kai toji... toji... nelaimingoji atsirado dvare, visos be jokios sarmatos nuolat maivotės. Eikš čia, brangi panele, noriu kai ko paklausti.

IZA. Ponია...

KARALIENĖ. Pažvelk man į akis. Prisipažink — ar tu niekam nepasakei, ar tu niekam neišplepėjai apie... apie mano eiles? Prisipažink — neišlaikei ir išplepėjai!

IZA. Šviesiausioji ponია!

KARALIENĖ. Tai niekam nepasakei? Niekam? Tada jau ir nebežinau, iš kur jis galėjo sužinoti. Veikiausiai rado mano sąsiuvinį, paslėptą po čiužiniu.

IZA. Kas, šviesiausioji ponिया?

KARALIENĖ. Būtent tai, ir nieko kito. Būtent tai jis turėjo galvoje! Klausyk — pasakyk man nuo širdies, kalbėk su manim tarsi aš būčiau ne karalienė, tam kartui atleidžiu tave nuo visų privalomų mandagybių. Pasakyk man teisybę — kai žiūri į Ivoną, ar ji tau nieko neprimena? Nekelia jokių asociacijų?.. Pavyzdžiui, jos eisena? Jos nosis? Žvilgsnis ir apskritai visa laikysena. Ar tau ji nieko... neprimena? Ar namanai, kad kas nors nepalankiai nusiteikęs gali tai susieti su... su... su tomis mano poezijomis, į kurias įliejau gal ir per daug poezijos... savos poezijos... savo konfidencialios poezijos?.. Ak!..

IZA. Ką? Jūsų poezija, ponिया, ir... ir... Kaip gi taip?

KARALIENĖ. Prakeikta mano poezija! Šis pasaulis pernelyg neišauklėtas! Prakeikti skrydžiai, ekstazės, svajonės ir širdies atvėrimai! Nepasakysi man tiesos! Ak... jis pasakė — nevalyva... kodėl nevalyva? Jei nebūtų skaitės, nebūtų taip pasakęs — negi tie mano rimai yra neva?.. Šlykštus žodis! Nepasakysi man tiesos! Prisieik tučtuojau, kad nė žodeliu neprasitarsi apie tai, ką dabar pasakiau. Prisieik! Prisieik prie šių žvakių. Tai ne juokai. Prisieik! Tik be apsimestinės gėdos. Greičiau ant kelių... kartok paskui mane: prisiekiu...

Įeina Kunigaikštis, paskui jį Karalius ir Šambelionas

KUNIGAİKŠTIS. Motin, norėčiau su tavim pasikalbėti. O, atsiprašau. Nutraukiau kažkokius burtus.

KARALIENĖ. Ne, ne, ji man taiso batelį. Nusipirkau per plačius.

KUNIGAİKŠTIS. Kodėl Karalius išgąsdino mano sužadėtinę?

KARALIENĖ. Filipai, tik ne šitokiu tonu!

KUNIGAİKŠTIS. O koku? Koku gi, jei mano tėvas be jokios priežasties užsipoila mano sužadėtinę ir šaukia ant jos — brutalu! Jei mano sužadėtinė beveik paralyžiuota iš baimės. Jei negaliu atsitraukti nė valandėlei, kad nepradėtumėte daryti su ja, kas tik jums šauna į galvą? Man atrodo, kad esu itin ramus.

Įeina Valentas

KUNIGAİKŠTIS. Eik lauk, Valentai. Motin, noriu pasikalbėti su tavimi akis į akį.

KARALIENĖ. Sutinku pasikalbėti akis į akį, bet pirma pasakyk, ką nori pasakyti.

Iza išeina

KUNIGAİKŠTIS. Matau, ponias, kad esate atsargi. Motin, atsiprašau, kad pasakysiu šį tą... kas nuskambės keistai ir ekscentriškai. Net nežinau, nuo ko pradėti. Regis, ji karaliui primena kažkokias tavo nuodėmes?

KARALIENĖ. Kas tau pasakė?

KUNIGAİKŠTIS. Tėvas! Pasakė man, kad aprėkė ją, nes jam priminė kažkokias tavo intymias nuodėmes.

Įeina Karalius ir Šambelionas

KARALIENĖ. Ignotai, ką tu priešnekėjai Filipui?

KARALIUS. Priešnekėjau? Nieko nepriešnekėjau. Prikibo prie manęs, tai ir pasakiau. O ką? O kaip? O kodėl? Pasakiau tiesą. Geriau, kad kibtų prie tavęs, o ne prie manęs.

KARALIENĖ. Ignotai!

KUNIGAİKŠTIS. Minutėlę... Minutėlę... Pagalvokite, į kokią padėtį mane statote. Tėvas staiga nei iš šio, nei iš to užsipuola mano sužadėtinę. Užsipuola ją, o kai aš paklausiu kodėl — manau, kad turiu tokią teisę, — sakote tokius dalykus, kad nežinia, ką su jais daryti. Kaip tai? Motina turi nuodėmių ir todėl tėvas užsipuola sužadėtinę?

KARALIUS. Taip, užsipuolu. Aš esu užsipuolantis tėvas. O ką, ką, gal tu manai, kad ką? Kad dėl savo paties nuodėmių? Malgožata, ko taip žiūri? Jei taip į mane žiūrėsi, tai ir aš į tave žiūrėsiu.

KUNIGAİKŠTIS. Tėvai žiūri vienas į kitą dėl mano sužadėtinės. Motina į tėvą ir tėvas į motiną žiūri dėl sužadėtinės.

KARALIUS. Na na, Filipuk, nesityčiok iš tėvo. Nurimk...

KARALIENĖ. Filipai, tėvas susinervino ir pasakė, kad ant seilės užėjo, kad tik nekamuotum jo klausimais. Neverta daugiau kalbėti apie tą nesąmonę. Yra ir kitų temų.

KUNIGAİKŠTIS. Ponia, aš ir pats žinau, kad tai nesąmonė.

KARALIENĖ. Nebekalbėkime apie tai. Visiška nesąmonė!

KUNIGAİKŠTIS. Didžiausia nesąmonė. Netgi tikra kvailystė. Stačiai idiotizmas.
(lenkiasi)

KARALIENĖ. Kodėl nusilenkei?

KUNIGAİKŠTIS *(konfidencialiai)*. Nes aš pats esu šiek tiek idiotiškas — jos atžvilgiu...

KARALIENĖ. Tu esi idiotiškas?

KUNIGAİKŠTIS. Sunku pavadinti kitaip. Nemyliu jos. Nuoširdžiai tikiu, kad jūs elgiatės idiotiškai ir beprasmiškai jos atžvilgiu, nes ir aš pats taip elgiuosi — jos atžvilgiu.

KARALIUS. Na, na, neleisk sau per daug. (Kunigaikštis nusilenkia) Kodėl man lenkiesi, asile? Kodėl?

KUNIGAİKŠTIS *(konfidencialiai)*. Su ja viską sau galima leisti.

KARALIUS. Ką? Ką? Viską? Aš nieko sau neleidžiu. Ko nori iš manęs? Šambelione... *(traukiasi atatupstas)* Te... Hm... O kas gi čia?

KARALIENĖ. Filipai, ką turėtų reikšti tie nusilenkimai? Nustok lankstytis!

KARALIUS *(į šalį)*. Kad tave kur! Kad tave kur!

ŠAMBELIONAS. Jeigu su ja viską sau galima leisti, tai nereiškia, kad Kunigaikštis gali leisti sau su mumis. (Kunigaikštis lenkiasi jam — tas atšoka atatus) Tik ne man! Kodėl man? Aš su tuo neturiu nieko bendro! Prašau prie manęs nesiartinti!

KUNIGAİKŠTIS (*konfidencialiai*). Prie jos kiekvienas gali prisiartinti. Čiupti už plaukų! Už ausies!

KARALIUS (*staiga*). Cha cha cha! (*susigėdęs nutyla*) Te... taji... Hm...

ŠAMBELIONAS. Kunigaikšti, jeigu mane paliesite, aš...

KUNIGAİKŠTIS. Ji! Kiekvienas gali paliesti! Patikėkite manim, su ja galite daryti viską, kas tik šaus į galvą! Ji tokia, kad su ja — viską! Nedrąši. Neims protestuoti. Nesimpatiška. Galima viską. Su ja gali būti idiotiškas, menkas. Kvailas, baisus, ciniškas — koks tik nori — kaip tik tau patinka. (nusilenkia Šambelionui) Koks tik nori... Koks tik nori...

ŠAMBELIONAS (*atšoka*). Man tai nė kiek nerūpi! Man vis viena! (*nusilenkia Kunigaikščiui*) Iki pasimatymo... Iki pasimatymo... (*išeina*)

KARALIUS. Kad tave kur! Kad tave kur! Na, na, Filipuk... Ko taip žiūri? Iki pasimatymo (*nusilenkia*). Lauk! Lauk! (*išeina*)

KARALIENĖ. Ką tai galėtų reikšti?! Paaiškink man, ką tai galėtų reikšti, kodėl taip sakai... Iki pasimatymo, iki pasimatymo. (*išeina*)

KUNIGAİKŠTIS (*jiems pavymui*). Viskas galima! Viskas! Kas tik ko nori. (pats sau) O ji sėdi ten, sėdi kur nors prie krosnies ir myli mane — ir myli mane! Myli mane! Viskas galima! Viskas galima! Kas tik kam patinka! Viskas! (pamato Izą, kuri atsistoja iš krėslo gilumoje, ant kurio sėdėjo per visą tą sceną, ir nori išeiti — prieina prie jos ir bučiuoja ją į kaklą) Su ja galima nesivaržyti!

IZA. Prašau mane paleisti!

KUNIGAİKŠTIS. Ak! Nesivaržykite! Galima. (*bučiuoja ją į lūpas*). Ak! Palaima...

IZA (*stengdamasi ištrūkti*). Nes rėksiu!

KUNIGAİKŠTIS. Juk sakau jums, kad nesivaržytumėte, su ja viską galima! Atsiprašau! Tiesą sakant, nenorėjau. kažkaip savaime... Atsiprašau, ką padariau? Elgiausi kaip pamišėlis.

IZA. Koks įžūlumas!

KUNIGAİKŠTIS. Maldauju, niekam apie tai nesakykite, nes jeigu mano sužadėtinė sužinos, tai labai kentės... Kentės! Kentės, kentės, kentės!

IZA. Paleiskite mane, Kunigaikšti!

KUNIGAİKŠTIS (*tebelaikydamas ją glėbyje*). Tuoju, tuoju... Kančia. (*bučiuoja*) Kokia nosytė, kokios lūpytės! Nenuaik! Regis, ją išdaviau. Tai baisu! Bet ir nuostabu! Ak, kaip lengva! (*šaukia*) Valentai! Valentai!

IZA (*stengdamasi ištrūkti*). Prašau bent jau nieko nekviesti.

KUNIGAİKŠTIS. Atvirkščiai, atvirkščiai, aukseli... (*jeina Valentas*) Valentai, prašau tučtuojau paprašyti poną Cirilą, kad atvestų panelę Ivoną! Greičiau! (*Valentas išeina*) Negali būti nė kalbos, kad tave paleisiu. Tik dabar, su tavimi, jaučiuosi esąs savo vietoje. Ak, kokia palaima laikyti glėbyje būtybę... neatstumiančią būtybę. Atsiųsiu tau gėlių. Ak, kaip lengva. Turiu pasinaudoti tuo lengvumu. Vėl atgavau lengvumą! Myliu tave!

Įeina Cirilas ir Ivona

KUNIGAİKŠTIS. Cirilai, tai mano dabartinė sužadėtinė.

CIRILAS. Kaip?!

KUNIGAİKŠTIS. Ivona, turiu prisipažinti tau vieną dalyką. Ką tik, prieš valandėlę, buvau tau neištikimas su Iza. Tu jau nebesi mano sužadėtinė. Gaila, bet nieko negaliu padaryti. Tau trūksta seksualumo, kurio Iza turi per akis. Nepyk ant manęs, kad pranešu šią žinią tokiu būdu, taip lengvai, bet nusprendžiau išnaudoti tam tikrą lengvumą, kuris tavo dėka staiga įsiviešpatavo prigimtyje... tavo dėka, turteli. *(bučiuoja Izos ranką; Ivonai)* Ko taip stovi? Gali stovėti kiek tik lenda, vis tiek nieko nebus! Atsisveikink su manim! Išeinu, išplaukiu, pasitraukiu, atsitolinu, nutraukiu su tavim santykius! Nieko neišstovėsi!

CIRILAS. Nieko neišstovės! Jau nieko nebeišstovės, net jei stovėtų dešimt metų! Tai bent džiaugsminga žinia!

KUNIGAİKŠTIS *(Izai)*. Atsiprašau, aukseli, pamiršau paklausti, ar tu sutinki? Gali man ir neatsakyti. *(bučiuoja jai ranką)* O, kiekvienas toks gestas gydo. Tuoju duosiu atitinkamus nurodymus. Nereikia nuo pasaulio slėpti fakto, kad esame susižadėję. Tėvai labai nudžiugs. Šambelionas... dorasis Šambelionas! Dvariškiai... visiems nuo širdies nusiris akmuo. Iš tikro, atmosfera darėsi nebepakenčiama. *(Ivonai)* Ko taip stovi? Man atrodo, kad mes jau viską išsiaiškinome. Tai ko dar lauki, brangute?

CIRILAS. Pati ji nepajudės iš vietos.

KUNIGAİKŠTIS. Pakviesk tą jos amantą, tegu pasiima ją sau, šiaip ar taip, tegu pasiima ją iš čia ir nugabena į nuolatinę jos gyvenamąją vietą.

CIRILAS. Tučtuojau jį pakviesiu, tada ją išgabensime. Tučtuojau, Filipai! Tik... kad ji čia ko nors neišstovėtų!

KUNIGAİKŠTIS. Nieko nebijok! *(Cirilas išeina)* Gali sau stovėti, kiek tik lenda, jau nebegalėsi pastatyti manęs į kvailą padėtį. Pasikeičiau. Pakeičiau toną, ir iškart viskas pasikeitė! Stovi tarsi sąžinės priekaištas, bet man tai visiškai nerūpi! Stovėk sau, jeigu nori! Cha cha cha! Galų gale tu mėgsti, kai kiti tave skaudina, nes nesi seksuali. Tu pati savęs nemyli ir pati esi sau priešas, todėl visus nesąmoningai provokuoji ir siundai ant savęs, todėl kiekvienas su tavim jaučiasi esąs plėšikas ir niekšas. Bet kad

ir metus stovėtum čia, tavo niūrumas ir sunkumas neįveiks mano lengvabūdiškumo ir lengvumo. (*pašaipiai juokiasi jai į akis ir apsuka ratą su Iza*)

IZA. Gal verčiau jai viso to nesakyti? Daugiau gailestingumo, Filipai!

KUNIGAİKŠTIS. Ne, ne, jokio gailestingumo. Tik lengvabūdiškumas! Jau aš ją pažįstu — turiu patirties. Pirmiausia apskritai reikia ką nors kalbėti, kol ji čia laukia, o antra, baisiausias dalykus jai reikia sakyti lengvu, žaismingu tonu. Reikalas tas, kad reikia pačius bjauriausias ir nepadoriausias dalykus sakyti nekaltu ir nereikšmingu tonu. Šitai neleidžia jai imti egzistuoti — šitai neleidžia prabilti jos tylėjimui, o jos padėtį daro neįpareigojančią, šitai ją patalpina sferoje, kurioje ji bejėgė. Dėl manęs nesirūpink, dabar man jau niekas nebegresia. Pasiutiškai lengva nutraukti santykius su žmogumi, nes pirmiausiai tai tik tono pakeitimo reikalas. Tegu stovi čia, žinoma, labai prašau, negu stovi ir žiūri... O mes gal jau eikime. teisybė, man nė neatėjo į galvą, kad galima paprasčiausiai imti ir išeiti. Jeigu ji čia stovi, tai mes eikime. (*Ivona pasilenkia*) Nesilenk man!

IVONA. Aš ir nesilenkiu.

KUNIGAİKŠTIS. Padėk! Ką tu pakėlei? Kas tai? Plaukas? Kam jis tau? Kieno plaukas? Tai Izos plaukas. Padėk jį — nori jį pasiimti? O kam tau jo reikia?

IVONA (*tyli*).

Įeina Cirilas ir Inocentas

INOCENTAS. Atsiprašau, bet taip negalima! Jūs, kunigaikšti, privertėte merginą jus pamilti ta, kad dabar atstumtumėte! Poniški kaprizai! Jūs padarėte ją nelaimingą! Aš protestuoju!

KUNIGAİKŠTIS. Ką? Ką? Jūs protestuojate?

INOCENTAS. Atsiprašau, aš bandau protestuoti. (*staiga atsisėda, pajutęs grėsmingą Kunigaikščio žvilgsnį*)

KUNIGAİKŠTIS. Tik pažvelkite, kaip tas žmogus atsisėdo ant savo protesto.

CIRILAS. Atsisėdo ant jo kaip šuva ant uodegos. Na, eime! Ir pasiimkite savo antrąją pusę.

KUNIGAİKŠTIS. Stokite! Tegu atiduoda plauką!

CIRILAS. Kokį plauką, pone?

KUNIGAİKŠTIS. Ivona, atiduok tą plauką! Tegu atiduoda plauką!

IZA. Aš plaukų turiu per akis, Filipai...

KUNIGAİKŠTIS. Ne, ne, tegu atiduoda! Nepakęsiu, kad ji... turėtų pas save... tą plauką! Atiduok! (*atima plauką*) Atėmiau! Na ir kas, kad atėmiau? Ji ne tą plauką — ji mus turi savyje! (*Izai*) Mes esame ten, joje. Pas ją. Esame jos nuosavybė. Eikite iš čia! Aš tuoj ateisiu. Cirilai!

Išeina visi, išskyrus Cirilą

KUNIGAİKŠTIS. Dar kuriam laikui sulaikyk ją rūmuose. Neleisk, kad išvyktų. Pasakyk jiems, kad kol kas dar negalima kalbėti apie mūsų išsiskyrimą. Tegu viskas dar lieka, kaip buvę.

CIRILAS. Žinojau, kad ji ką nors išstovės. Vėl pradedi!

KUNIGAİKŠTIS. Kaip tik noriu baigti kartą ir visam laikui. Nepergyvenk. Man teks jai... (*brūkšteli pirštu sau per gerklę*)

CIRILAS. Ką?! Kuriai?!

KUNIGAİKŠTIS. Ivonai.

CIRILAS. Raminkis, maldauju visais šventaisiais. Juk jau viskas susitvarkė. Jau su ja išsiskyrei. Išsiųsi ją į namus. Ir jos daugiau čia nebebus.

KUNIGAİKŠTIS. Jos čia nebebus — bet bus kur nors kitur. Kad ir kur būtų, vis tiek bus. Aš būsiu čia, o ji ten... Brrr... Nenoriu. Esu linkęs imti ir nužudyti.

CIRILAS. Bet juk pasveikai!

KUNIGAİKŠTIS. Duodu žodį, kad visiškai. Aš įsimylėjau Izą. Atsiplėšiau nuo tos kentėtojos kančių. Bet, Cirilai, ji mus — mane ir Izą — turi savyje ir ten bus savyje su mumis... apie mus... pradės sau savaip... savišku būdu, supranti? Tfu tfu! Nenoriu. Nužudysiu. Kas iš to, kad ji išeis? Išeis, bet išsineš mus savyje... Cha, žinau, kad paprastai taip nedaroma, nežudoma... užtikrinu tave, kad esu blaivas, kad žinau, ką sakau, nė kruopelės neperdedu, neužneša manęs nei į kairę, nei į dešinę... (*šiek tiek sunerimęs*) Turi pripažinti, kad toks neatrodo.

CIRILAS. Nori ją nužudyti tikra to žodžio prasme? Paprasčiausiai imti ir mirtinai nužudyti? Juk tai nusikaltimas.

KUNIGAİKŠTIS. Tik tas vienas vienintelis ekscesas, tik tas vienas vienintelis ekscentriškas poelgis, kad paskui jau nebebūtų nė vieno. Paskui pasidarys plyna, šalta, blaivu, lengva — pamatysi, tai tik iš pažiūros baisu, o iš esmės paprasta operacija, operacija — ir nieko daugiau. Tokią nuosprogą nužudyti labai paprasta, ji pati prašyte prašosi. Ar padėsi man?

CIRILAS. Iki ko ji tave privedė... niekšė!

KUNIGAİKŠTIS. Giliai įbridome su ja, dabar reikia išbristi. Todėl tuo tarpu reikia išsaugoti paslapyje mano sužadėtuves su Iza. Niekam apie tai nepasakokite. Tegu iki ryto viskas lieka kaip buvę. O rytoj apmąstysiu patį patogiausią jos likvidavimo būdą/ Bet privalai man padėti, nes aš pats... aš pats vienas nenoriu, turiu su kuo nors, vienas tikrai nedarysiu.

KETVIRTAS VEIKSMAS

Rūmų kambarys. Aidint trimitams įeina Karalius, su juo trys aukšti pareigūnai

KARALIUS (*išsiblaškęs*). Gerai jau, gerai. Tik nuobodulį man varote. Turiu ir svarbesnių reikalų. Ar dar kas nors?

KANCLERIS. Šviesiausiasis pone, dar reikia nuspręsti, kokiais apdarais vilkintį siųsime į Prancūziją mūsų ypatingąjį pasiuntinį ir įgaliojimąjį ministrą. Ar jie turi važiuoti su fraku, ar su munduru?

KARALIUS (*niūriai*). Tegu važiuoja nuogi. (*Pareigūnai nustemba*) Atsiprašau, šiandien esu labai išsiblaškęs. Tegu apsirengia kaip nori, kad tik už savo pačių pinigų.

PAREIGŪNAI. Būtent tokio neapsakomai išmintingo sprendimo ir tikėjimės, šviesiausiasis pone.

MARŠALKA. Šviesiausiasis pone, šiandien vakare rengiamas didelis pokylis didžiai demokratiškų kunigaikščio Filipo sužadėtuvių su žemiausio visuomenės sluoksnio atstove, panele Ivona Copek, proga. Ar šviesiausiasis ponas turėtų kokių pageidavimų dėl meniu?

KARALIUS. Duokite puvėsienos... (*pareigūnai nustemba*). Tai yra žvėrienos, norėjau pasakyti — žvėrienos... Ko taip į mane spoksote?

PAREIGŪNAI. Būtent tokio neapsakomai išmintingo sprendimo ir tikėjimės, šviesiausiasis pone.

VYRIAUSIASIS TEISĖJAS. Šviesiausiasis pone, dar valandėlę — štai prašymas pasigailėti senojo Chlipkos visų dvylikos instancijų su pritarimu.

KARALIUS. Ką? Pasigailėti? Mirtis jam!

PAREIGŪNAI. Šviesiausiasis pone!

KARALIUS. Mirtis jam, sakau. Ko taip į mane spoksote? Man priklauso teisė bausti ar pasigailėti. Tai aš ir nepasigailiu. Tegu dvesia! Mirtis niekšui, ne todėl, kad jis niekšas, o todėl, kad aš... Hm... Tajį anąjį... Ką aš čia norėjau pasakyti? Mes visi esame niekšai. Jūs irgi. Baikite į mane spoksoti akis išvertę. Spoksokite, kur norite, bet tik ne į mane. Man jau gale gerklės stovi tas jūsų spoksojimas. Įsakau, kad nuo šiandien niekas nedrįstų į mane spoksoti. Kiekvienas tik žiūri ir žiūri.

PAREIGŪNAI. Būtent tokio neapsakomai išmintingo sprendimo ir tikėjomės, šviesiausiasis pone.

KARALIUS. Na, na, nešdinkitės iš čia. Gana jau tų plepalų. Ir nebandykite stebėtis. Tegu niekas manimi nesistebi. Iki šiol buvau pernelyg geras! Nuo šiandien parodysiu, ką sugebu, visus paimsiu už gerklės. (*pareigūnai nusilenkia*) Na, na, nėra čia ko lankstyti! Uždraudžiu lankstyti! Lankstyti kiekvienas gali. Lauk! Lauk!

Sunerimę pareigūnai išeina. Karalius įtariai apsidairo ir pasislepia už kanapos. Įeina Šambelionas, įtariai apsižvalgo ir paslapčiom, tarsi nenoromis ir slapčia nuo savęs, ima piktai stumdyti baldus, perstumia fotelį, užlenkia kilimo kampą, knygas lentynoje pastato aukštyn kojomis, ant žemės numeta slyvos kauliuką ir t.t. Pamato Karalių

ŠAMBELIONAS. O!

KARALIUS. Hm... Hm...

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiasis ponas?!

KARALIUS. Taip, tai aš. O tu čia ko?

ŠAMBELIONAS. Aš? Nieko.

KARALIUS (*niūriai*). Turbūt stebiesi, mane čia užtikęs. (*išsirepečkoja*) Stebiesi — dabar tokia mada, kad kiekvienas turi stebėtis... Aš čia šiaip pasislėpiau, kad patykočiau, supranti — kad patykočiau.

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiasis ponas pasislėpė, kad patykotų? Ko?

KARALIUS. Nieko. Nieko specialiai. Pasislėpiau, nes man taip malonu. (*juokiasi*) Matai, šis kambarys yra šalia Cimci drimci apartamentų. O Malgožata turi eiti pro čia, dažnai čia prisėda. O aš norėčiau pamatyti kai kuriuos dalykus. Norėčiau pamatyti savo paties akimis.

ŠAMBELIONAS. Ką?

KARALIUS. Malgožatą.

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiąją poniją?

KARALIUS. Šviesiausiąją poniją — matai, norėčiau pamatyti, kokia ji, kokia ji būna, kai niekas jos nemato. Šitiek metų su ja gyvenu, bet, tiesą sakant, nieko apie ją nežinau. Ant jos sąžinės kažkas guli. Hm... O gal ji — gal ji — gal ji... Žinai, žinai, ir ko tik ji negali. Viską gali. Net galva sukasi, kaip apie tai pagalvoju. Gal ji man neištikima? Veikiausiai neištikima. O gal dar kas nors. Viską! Viską! — norėčiau pamatyti jos nuodėmes...

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiasis ponas už kanapos...

KARALIUS. Tylėk, asile. Tyčia pasislėpiau už kanapos, kad niekas manęs nepamatytų. Už kanapos galima! (*juokiasi*) Galima! Šambelione, o tu čia ko atėjai? Kodėl stumdai tuos baldus ir slapta taip koketiškai bendrauji su negyvąja gamta?

ŠAMBELIONAS. Ar šitai? Taip sau...

KARALIUS. Taip sau? Jeigu taip sau, tai pasakyk! Aš irgi tik taip sau.

ŠAMBELIONAS. Taigi vaikštau po rūmus ir šiaip truputėlį...

KARALIUS. Ką?

ŠAMBELIONAS (*juokiasi*). Kad būtų sunkiau...

KARALIUS. Kas būtų sunkiau?

ŠAMBELIONAS. Kad būtų sunkiau, pavyzdžiui, atsisėsti. Atsisėsti sunkiau, kai fotelis stovi šitaip. (*juokiasi*) Galima atsisėsti šalimais...

KARALIUS. Šambelione, o kam mėtai tuos kauliukus?

ŠAMBELIONAS. Kad būtų sunkiau vaikščioti.

KARALIUS. Vaikščioti? (*niūriai*) Aaa, ir tau ji įkyrėjo... Cimci drimci. Na na, nieko, nieko.

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiasis pone, aš esu tam tikro visuomeninio lygio žmogus, esu matęs pasaulio, todėl negaliu pakęsti tam tikrų... Šviesiausiasis pone, jeigu tai truks ilgiau, nežinau, iki ko prieš tas begėdiškumas, tas įžūlumas... kažkoks pasileidimas...

KARALIUS. Taip, taip, įžūlumas vis auga. Pasileidimas, cha cha! Ar prisimeni, seni? (*purto jį*)

ŠAMBELIONAS. Nieko nenoriu prisiminti!

KARALIUS. Tai mat, tai mat, ir tau nusilenkė! Na na, nieko, nieko! Begėdiškumas vis auga, įžūlumas... Gerai, gerai. Šambelione, o jeigu tada, kai ji čia eis pro šalį... aš šoksiu ant jos. Šoksiu ir išgąsdinsiu, cha cha! Išgąsdinsiu! Su ja galima! (*juokiasi*) Galima! Išgąsdinti ir ... ir... pavyzdžiui, pasmaugti! Užmušiu! Juk veną jau nužudėme.

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiasis pone, fi donc!

KARALIUS. Sakau gi, su ja galima. Su ja viskas galima.

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiasis pone, tai neįmanoma, to tik ir trūko! Dėl Dievo meilės — jau ir taip visas dvaras net dreba nuo apkalbų ir gandų. Valdovas, iššokantis iš už kanapos... Ne, ne! Dar niekad būtinybė išlaikyti taktą ir kitas *savoir vivre* imponderabilijas nebuvo tokia būtina, kaip kad dabartinėmis aplinkybėmis. Kitas dalykas, kad turiu vieną sumanymą, *(juokiasi)* man šis tas atėjo į galvą *(juokiasi)*.

KARALIUS. Kodėl taip kvailai juokiesi?

ŠAMBELIONAS. Nes toks ir sumanymas. *(juokiasi)* Juk šiandien šviesiausieji ponai kelia iškilmingą pokylį tų apverktinų sužadėtuvių garbei. Ir štai jeigu taip patiekus kokią nors žuvį, ašakotą žuvį, su ašakomis, pavyzdžiui, karosą, dabar kaip tik karosų sezonas, patiekus karosų su grietine. *(Jeina Valentas)* Prašau išeiti!

KARALIUS *(niūriai)*. Eik lauk! — Karosų?

ŠAMBELIONAS. Karosų. *(juokiasi)*

KARALIUS. Kaip tai karosų?

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiasis pone, karosai ant iškilmingų kviestinių pietų stalo — nežinau, ar pastebėjote, bet ji, kuo daugiau žmonių, tuo labiau būna sutrikusi, — o vakar pažvelgiau į ją, truputį taip... iš aukšto, iš aukšto... tai vos nepaspringo bulve, paprasčiausia bulve. Šviesiausiasis pone, o jeigu taip patiekus karosų — griežtai, iš viršaus. *(juokiasi)* Tai pavojinga žuvis... ašakota... Per tuos kviestinius pietus, kai daug svetimų žmonių, ja galima paspringti.

KARALIUS. Šambelione... *(žiūri į ji)* Tai truputį... kvaila... Karosų?

ŠAMBELIONAS *(įsižeidęs)*. Žinau, kad tai kvaila. Jeigu nebūtų kvaila, nesakyčiau.

KARALIUS (*išsigandęs*). Šambelione, bet... jeigu ji iš tikrųjų... jeigu ji... ji iš tikrųjų yra pasiruošusi paspringti?

ŠAMBELIONAS (*iš aukšto*). Šviesiausiasis ponas taip mano? Juk tai kvaila. O net jeigu taip viskas susiklostytų... taip atsitiktų... tai ką mes turėtume bendro... su tokia kvailyste?

KARALIUS. Taip, bet... dabar mes apie tai kalbamės?

ŠAMBELIONAS. O, tai tiesiog šiaip... pokalbis... (*žiūrinėja nagus*)

KARALIUS. Tiesiog šiaip? Cha! Tą galima padaryti! Su ja taip griežtai, iš aukšto, tai viską galima padaryti — kiekvieną kvailystę, kad ir kokia baisiai kvaila ji būtų, netgi tokią, dėl kurios niekas nedrįstų įtarti. Karosų? Kodėl ne karpių? Šambelione, klausiu, kodėl ne karpių?

ŠAMBELIONAS. Karosų, karosų...

KARALIUS. Bet kodėl ne karpių? Arba ungurių? Kodėl? Kodėl? Gali būti ir karosų. Hm... (*išsigandęs*) Griežtai? Iš aukšto?

ŠAMBELIONAS. Būtent! Valdovas visa savo didybe.

KARALIUS. Taip, taip, visa savo didybe. Turi būti daug šviesos, daug žmonių ir daug puošnių drabužių... Spindesys, prabanga... Iš aukšto riktelėti ant jos, tai ji ir pasprings... Tikrai. Mirtinai pasprings. Ir niekas nieko neįtars, nes pernelyg kvaila — iš aukšto, iš aukšto, ne iš apačios, o didingai, spindulingai. Iš aukšto ją nužudysime. Ką? Hm... Palauk, slėpkimės, ateina Karalienė.

ŠAMBELIONAS. Tačiau...

KARALIUS. Slėpkimės, noriu pamatyti Karalienę.

Abu slepiasi už kanapos. Įeina Karalienė, dairosi — rankose ji laiko flakoną

KARALIUS (*j šalį*). O kas čia? (*išlenda*)

ŠAMBELIONAS. Tsss...

Karalienė žengia kelis žingsnius Ivonos kambario link, stabteli — iš iškirptės išsitraukia mažą sąsiuvinuką — tyliai suaimanuoja, užsidengia veidą ranka

KARALIUS (*j šalį*). Kokia čia sielvartų knyga?

ŠAMBELIONAS (*j šalį*). Tsss...

KARALIENĖ (*skaito*). Esu vieniša. (*kartoja*) Taip, esu vieniša, esu vieniša, vieniša... (*skaito*) Niekas nežino, kas darosi mano krūtinėje, (*kalba*) niekas nepažįsta mano širdies. Niekas nepažįsta, o, oo! (*skaito*)

Tau, mano sąsiuvinėli,

Mano mielas draugužėli,

Aš patikiu savo svajas,

Savo tyras mintis ir godas,

Kurios mano sielą gaivina,

Lai niekas apie jas nesužino!

(*kalba*) Lai niekas apie jas nesužino, lai niekas apie jas nesužino. Oo! (*užsidengia veidą*) Baisu — baisu... Užmušti, užmušti... (*pakelia flakoną*) Nuodai, nuodai...

KARALIUS (*j šoną*). Nuodai?

KARALIENĖ (*su skausminga mina*) Lai niekas apie jas nesužino! (*numoja ranka*) Skaitykime toliau. Skaitykime! Pakylėkime tą lektūrą iki siaubingo poelgio. (*skaito*)

Dėl jūsų, žmonės, sėdžiu soste

Su karūna ant degančios galvos.

Ir jūs nežinot, kas manoj širdy.

Jūs manot, kad esu aš išdidy,

Kad išmintinga, nuostabi,

O aš tik noriu, noriu būt lanksti!

(*kalba*) Lanksti, ooo! Ooo! Lanksti. Ir tai parašiau aš! Tai mano! Mano! Nužudyti, nužudyti! (*skaito*)

Noriu būt lanksti kaip vėdrynas,

Ir lanksti kaip lazdynas,

Lanksti tarsi aukšta keltis,

Tarsi gegužės vėjo gūsis,

Tarsi girelės šlamesys,

Nenoriu jokio karališkumo!

Aš trokštu, trokštu tik lankstumo!

Lankstumo, ooo! Lankstumo! Aak! A! Sudeginti, sunaikinti! Lazdynas, vėdrynas, aukšta keltis... Tai baisu... Tai parašiau aš! Tai mano, mano, ir, kad ir kas nutiktų, turi būti mano! O, tik dabar pamačiau, koks baisumas! Vadinasi, Ignotas... šitai skaitė! Ooo! Yra panašumo — yra panašumo... kaip ji ten kuičiasi, čiaumoja savyje... O, ji yra baisi aliuzija į mano poeziją! Skundikė! Ji mane išduoda! Tai aš! Tai aš! Tai mano! Tarp mūsų yra panašumo. O, kaip ji viską iš manęs ištraukė ir parodė! Kiekvienas, kuris pažvelgs į ją, gali atrasti panašumų su Malgožata. Kiekvienas, kuris pažvelgs į ją, gali suvokti, kokia esu iš tiesų, tarytum būtų perskaitęs mano kūrinį. Gana! Ji turi mirti! O, Malgožata, turi ją sunaikinti! Pirmyn, mirtį nešantis flakone! Ji negali gyventi šioje žemėje, nes bet kas gali pamatyti, kokia nuodinga giminystė mus sieja. Negaliu tapti patyčių, pašaipų, pajuokos, žmonių agresyvumo, sukkelto tos skundikės, auka. Sunaikinti! Eime, eime — su tuo flakonu patyliukais įeikime į jos kambarį, įpilkime keletą lašų į jos vaistus... Niekas nė neįtars! Niekas nesužinos! Ji tikrai ligota, pamany, kad ėmė vargšėlė ir numirė... Niekas neatspės, kad tai aš. Esu karalienė! (*eina*) Ne, ne dabar. Negaliu taip įeiti. Esu tokia pati kaip visada — ir tokia pati turiu nuodyti? Privalau pasikeisti. Bent suvelti... Plaukus... Taip, ne pernelyg, ne per daug demonstratyviai, lygiai tiek, kad pasikeistų išvaizda. O, dabar... Taip, taip!..

KARALIUS (*į šalį*). Tsss...

KARALIENĖ. Negi turiu eiti susivėlus? O, o, o! Šitai gali išduoti! Jeigu kas nors mane sučiuptų su tokiais išsidraikiusiais plaukais... Nustok kalbėti pati su savim. Ji veikiausiai irgi kalba pati su savim. Malgožata — nustok kalbėti pati su savim — tai gali tave išduoti. (*žiūri į veidrodį*). O, kaip tas veidrodis mane pagavo. Turiu iš savo bruožų išgauti visą baisumą, tik tada galėsiu eiti. Nustok kalbėti pati su savim. Kas

nors gali išgirsti. Negaliu nustoti kalbėti pati su savim. Ar visi žmogžudžiai prieš aktą kalba patys su savim? Kas čia?.. Kas čia... nenormalaus. (*dairosi*) Keistai kandi betvarkė. Perkreipk veidą, Malgožata, perkreipk! O šitaip, dabar eime! Tu su manim, aš su tavim. Kaip tai tu su manim, o aš su tavim — juk einu pati viena. Perkreipk! Eime! Prisimink visas savo eiles ir eik! Prisimink visas slaptas lanksčias svajas ir eik! Prisimink visus savo vėdrynus, visus lazdynus ir eik! O, o, o, einu, einu! Ak, negaliu eiti — tai pernelyg beprotiška! Tuoju, minutėlę — dar išsiterliosime, dar ir šitai... (*terliojasi rašalu*) dabar, su tomis dėmėmis, jau lengviau... Dabar esu kitas žmogus. Stok, šitaip gali tave išduoti! Eime! Nužudyti skundikę! Negaliu! Dar paskaitykime! Turiu dar paskaityti. (*išsiima eiles*) Paskaitykime — šitai mus sužadins ir sustiprins norą žudyti.

KARALIUS (*iššoka*). Cha, Malgožata!

KARALIENĖ. Ignotai!

KARALIUS. Sučiupau tave! Parodyk! (*nori išplėšti sąsiuvinį*)

KARALIENĖ. Paleisk mane!

KARALIUS. Parodyk! Parodyk! A, žudike! Parodyk! Prireikė man tavo nuodėmių! Parodyk, ir vėl pradėsime medaus mėnesį! Parodyk, nuodytoja!

KARALIENĖ. Ak! (*alpsta*)

ŠAMBELIONAS. Vandens! Apalpo!

KARALIUS. Mat kaip! Svajoja apie lankstumą ir todėl nori nunuodyti Cimci drimci! Bet tai nesvarbu. Aš ir taip ją nužudžiau.

KARALIENĖ (*alpuliuodama*). Nužudei? Ką nužu...

KARALIUS. Aš ją paskandinau! Su šambelionu. Paskandinome ją su šambelionu...

ŠAMBELIONAS. Vanduo! Jau yra vandens!

KARALIENĖ. Paskandinai? Ivoną paskan...

KARALIUS. Kvailė. Ne Ivoną, bet tai tas pats. Ne Ivoną, kitą. Jau seniai. Dabar jau žinai, kas tūnojo manyje. Žinai dabar? Palyginus su mano nuodėmėmis, tavo kvailos, gėdingos eilės yra niekų niekai. Nužudžiau ją, o dabar nužudysiu Cimci drimci. Cimci drimci irgi nužudysiu.

KARALIENĖ. Nužudysi Cimci...

KARALIUS. Taip, dabar Cimci drimci. Jeigu pavyks, ir ją taip pat. Taip pat ir ją, ir taip nuolatos... Visada kas nors ką nors kur nors kada nors... Visada taip... Ne tą, tai kitą, o jei ne kitą, tai kurią nors, ir taip nuolatos — griežtai, iš aukšto — su pasitikėjimu savimi, su įžūlumu. Atimti drąsą, o paskui tąjį anąjį... (*šambelionui*) Duok vandens. (*geria*) Esu senas... senstu...

KARALIENĖ. Aš neleidžiu! Ignotai, aš neleidžiu!

KARALIUS. Leisi, leisi, sene... leisi, nes ir sau leidi. Kiekvienas sau truputį leidžia ir todėl turi leisti...

Įeina Ivona, pamačiusi juos nori atsitraukti, bet negali — nueina į savo kambarį

KARALIUS. Cha!

KARALIENĖ. Ignotai, aš nesutinku, aš nenoriu, neleidžiu, Ignotai!

ŠAMBELIONAS. Tyliau, dėl Dievo meilės!

KARALIUS. Tylėk, kvaile. Padarysime... Mania, kad aš taip kaip tu — iš apačios... Ne, ne, aš iš aukšto, iš aukšto ją nužudysiu — iš aukšto prašmatniai, didingai — ir taip kvilai, kad niekas nė neįtars. Cha cha, Malgožata, žudyti reikia iš aukšto, ne iš apačios. Pirmiausiai nusiprausk, atrodo kaip kokia pusprotė. Antra, užsiimk pokyliu,

kurį keliame šiandien — jau pats laikas... Žinai, užkandžiams liepk patiekti karosų. Suvalgyčiau karosą su grietine. Gera žuvis. Prašmatni.

KARALIENĖ. Karosų? Karosų? (*Šambelionui džiaugsmingai*) Išsikraustė iš proto! Ačiū dievui, išsikraustė iš proto!

KARALIUS. Tylėk, neišsikrausčiau iš jokio proto. Patiek karosų.

ŠAMBELIONAS. Šviesiausioji ponija, karosai su grietine puikiai tinka užkandžiams. Nematau jokios priežasties, dėl kurios nebūtų galima patiekti karosų.

KARALIENĖ. Nebus jokių karosų! Ignotai, aš tuoj išeisiu iš proto, nebus jokių karosų. Iš kur ištraukėte tuos karosus? Sakau, kad nebus jokių karosų, kam tie karosai, kam kaip tik dabar kažkokie karosai? Nebus jokių karosų!

KARALIUS. Kas čia per kaprizai? (*Šambelionui*) Paduok man karūną.

Šambelionas paduoda karūną

KARALIENĖ (*labai išsigandusi*). Ignotai, kam šitai? Nusiimk ją — Ignotai, kam šitai? Ignotai!!!

KARALIUS. Malgožata, jeigu sakau, kad patiektum karosų, tai liepk juos patiekti. Nesibark, nes kad pykštelėsiu... o galiu pykštelėti, jei tik panorėsiu, nes turiu nuodėmių — viską galiu, moteriške, sakau tau, drebėk prieš mane, nes turiu nuodėmių! Esu nuodėmių karalius, supranti, kvailybės, nuodėmių, smurto, aimanų karalius!

KARALIENĖ (*labai išsigandusi*). Ignotai!

KARALIUS (*ramiau*). Na, na, na... Liepk patiekti karosų. Ir sukviesk žymiausius pareigūnus, tuos prityrusius, senus drąsos atėmėjus, tuos praktikus, mokačius paralyžiuoti kaip šimtas tūkstančių velnių. (*tyliau*) Malgožata, jau gana tų baimių, tos nedrąsos, gėdos — supranti mane? Gana ten tų visokių poezijų, lankstumų, lazdynų,

vėdrynų... Juk jau nebesi pirma pavasario gėlytė, dabar tu dama, karalienė, na, na. Ne tu turi lenktis, o prieš tave turi lenktis — na, na. Nusiprausk, nevaleika, atrodai velniai žino kaip. Apsivilk savo damasto suknią — parodyk, sene, ką sugebi! Nagi! Išsitrauk iš skrynios savo eleganciją, graciją, gerą išauklėjimą, taktiškumą, manieras, juk dėl to tave ir laikau, ir savo mergoms liepk, kad pasipuoštų, kiek tik kuri gali. Na, na, eik — turbūt viską supratai? Ir kad man būtų prašmatnu! Priėmimas turi būti prašmatnus su damomis, o ne su nevaleikomis. Sukviesk svečius ir liepk nukrauti stalus, o dėl viso kito nesirūpink, visa kita padarysiu aš! Iš aukšto, iš aukšto — su didybe! Eik, eik, virėja! (*Karalienė, kuri sulig paskutiniais žodžiais užsidengė veidą rankomis, išeina*) Šambelione...

ŠAMBELIONAS. Šviesiausiai pone?

KARALIUS (*tyliau, niūriai*). Nusilenk man... Man reikia, kad nusilenktum...

ŠAMBELIONAS (*sukluseš*). kažkas ateina.

KARALIUS (*sunki*). Tai pasislėpkime.

*Slepiasi už kanapos. Vogčiomis įeina Kunigaikštis su peiliu rankoje, jam iš paskos
Cirilas su krepšiu*

KUNIGAIKŠTIS. Kur ji nuėjo?

CIRILAS (*pažvelgęs pro duris gilumoje*). Tsss. Čia.

KUNIGAIKŠTIS. Ką daro?

CIRILAS. Varnas gaudo.

KUNIGAIKŠTIS. Gaudo?

CIRILAS. Žiovauja.

KUNIGAİKŠTIS (*spausdamas peilį*). Na, tai pabandykime... Viens, du, trys... Žiūrėk, ar niekas neina, paruošk krepšį... (*Cirilas atidaro krepšį, kunigaikštis sėlina prie durų*)

KARALIUS (*į šalį, šambelionui*). O, matai, Filipukas irgi!..

ŠAMBELIONAS. Tsss...

CIRILAS (*iš šono žiūrėdamas į Kunigaikštį*). Filipai — ne, sustok! Filipai, nes pakelsiu triukšmą!

KUNIGAİKŠTIS. Nervai?

CIRILAS. Tai neįmanoma! Tu su peiliu sėlinantis pas tą nuosprogą! (*praplumpo tyliai juoktis*) Neišeina — niekaip neišeina!.. Žudyti, žudyti tokią?! Ir tas krepšys! Tas krepšys!

KUNIGAİKŠTIS. Baik! (*padedo peilį*) Techniškai krepšys yra būtinas.

CIRILAS. Tu negali suvokti — nematai savęs iš šalies.

KUNIGAİKŠTIS. Baik galų gale!

CIRILAS (*žvilgtelėjęs vidun*). Minga. Turbūt jau užmigo...

KUNIGAİKŠTIS. Užmigo?

CIRILAS. Tsss. Tarytum... Linguoja... Fotelyje...

KUNIGAİKŠTIS (*žvilgtelėjęs*). Dabar arba niekad! Jeigu dabar, tai be skausmo... Pabandyk tu!

CIRILAS. Aš?

KUNIGAİKŠTIS. Tau lengviau — esi svetimas, esi jai lygus, nesi jos objektas, ji tavęs nemyli. Cirilai, padaryk tai dėl manęs. Viena akimirka... Tai operacija, procedūra — nė nepajus... Nė nežinos, nepamiršk, kad tą pačią akimirką, kai jai tą padarysi, jos jau nebebus, viskas įvyks jai nedalyvaujant — tai lengva — tai mūsų veiksmas, vienpusis, jos visiškai neliečiantis...

CIRILAS. Kuo lengviau, tuo sunkiau. (*ima peilį*)

KUNIGAİKŠTIS. Ne, ne, ne!

CIRILAS. Ne?

KUNIGAİKŠTIS. Visai taip, tarytum eitum pjauti vištos.

CIRILAS. Negalima? Regis — galima, o negalima. Kas, po galais? Ji tam reikalui pernelyg liguista — pernelyg silpna. Cha, jeigu būtų drūta, raudonskruostė boba, tačiau išblyškusi... Blyškesnių nebūna...

KUNIGAİKŠTIS. Čia kažkas žiūri.

CIRILAS. Tai aš žiūriu.

KUNIGAİKŠTIS. Ne, kažkas mato — kažkas viską mato.

CIRILAS. Tai aš matau.

KUNIGAİKŠTIS. Taip, tu žiūri į mane, o aš į tave. Pasitrauk, padarysiu pats. Pats tai padarysiu. Procedūra bjauri, teisybė, bet tai tik procedūra. Esu linkęs būti bjaurus vieną akimirksnį nei visą gyvenimą. Stok už durų, aš pats... (*Cirilas išeina*) Pats. Jai tai išsigelbėjimas... Kančių pabaiga — man irgi... Racionali procedūra, racional... Hm... (*apsidairo, ima peilį, padeda jį atgal*). Cirilai!

KARALIUS (*į šoną, labai pagyvėjęs*). Uuch, vėpla!

CIRILAS. Kas ten? (*grižta*)

KUNIGAİKŠTIS. Pačiam dar blogiau. Žmogus, kai lieki vienas, išsiputi, išaugi... iki dydžio... (*klausosi*) Kas čia?

CIRILAS. Kvėpuoja. (*abu klausosi*)

KUNIGAİKŠTIS. Kvėpuoja... (*žvilgteli vidun*) Cha! Kaip kvėpuoja — kaip gyvena sau, ten, savyje — savyje iki pat kaklo... nugrimzdusi, užsidariusi savyje... Nieko iš to nebus... (*ima peilį*) Ką gi, įsmeigti į kūną... Bet yra didžiulis sunkumas... didžiulis lengvumas, o kaip tik tame lengvume slypi didžiulis sunkumas.

Įeina Iza

IZA (*pamačiusi peilį*). Kas čia? (*žvilgteli pro duris*) Žmogžudystė!

KUNIGAİKŠTIS ir CIRILAS. Tsss...

IZA. Žmogžudystė... Nori būti žudikas?

KUNIGAİKŠTIS. Tylėk! Nesikišk! Aš čia tvarkau savo asmeninius reikalus. Ateisiu, kai tik sutvarkysiu. Eik iš čia!

IZA. Ir jūs čia? Padedate tvarkyti reikalą?

CIRILAS. Kvailystė! Filipai, eime iš čia, tai tikra kvailystė! Meskite tą dalyką!

KARALIUS (*į šalį*). Kvailystė! Pirmyn!

IZA. Eikite iš čia!

KUNIGAİKŠTIS (*žvilgteli vidun*). Miega.

IZA. Na, tai tegu sau miega. Kas tau rūpi, kad ji miega. Filipai, aš irgi miegosiu... šią naktį.

KUNIGAİKŠTIS. Tyliau. Atsiduso!

IZA. Filipai, aš irgi atsidusiu... šią naktį. Nebesuk dėl jos sau galvos. Čia esu aš! Nebesuk dėl jos galvos, nustok ją žudyti... Eime.

KUNIGAİKŠTIS. Ji kažką sapnuoja. Kažkokius sapnus?

IZA. Na ir tegu sapnuoja. Papasakosiu, ką aš sapnavau. O sapnavau tave.

KUNIGAİKŠTIS. Veikiausiai mus! Mus sapnuoja! Mane, tave. Mes esame ten, viduje.

IZA. Kur? Kokiame viduje?

KUNIGAİKŠTIS. Jos viduje. Girdi, kaip ji skausmingai miega? Kaip žiauriai kvėpuoja? Kaip sunkiai dirba savyje, kaip ten mudu abu įgriūvame ir kaip ji daro su mumis, kas tik šauna į galvą, — įdomu, ką ji ten išsidirbinėja su mumis, kaip ji naudoja mus...

IZA. Ar vėl esi nenormalus? Negali sustoti būti nenormalus.

KUNIGAİKŠTIS (*visą laiką pašnibždom*). Esu normalus, bet negaliu būti normalus, jei kas nors kitas yra nenormalus. Gerai, būsiu normalus, tu irgi būsi normali, na ir kas, jei kas nors kitas, nenormalus, mūsų normalumo pašonėje gros maža dūdele, tra lia lia — o mes kad šokame, kad šokame...

IZA. Filipai, po to, kas praeitą naktį buvo tarp mūsų?

KUNIGAİKŠTIS (*klausydamasis*). Knarkia.

IZA. Ką?

KUNIGAİKŠTIS. Knarkia.

IZA. Ne, tai jau peržengia visas ribas.

KARALIUS (*j šali*). Peržengia! Pirmyn! Tegu peržengia. Uch, uch! Perženki!

KUNIGAİKŠTIS (*tarsi atsakydamas jam*). Negaliu peržengti. Kas čia? Kas tai pasakė? Kas yra čia, šiame kambaryje? Tik pažvelkite, kaip tai kvaila — tie visi rakandai (*spardo fotelij*).

KARALIUS. Kvaila! Uch, uch!

ŠAMBELIONAS. Tsss!

CIRILAS. Arba nužudykime ją, arba eime iš čia, nes nebegaliu daugiau stovėti štai taip, su tuo krepšiu, aš jau eisiu, apskritai pabėgsiu. Pabėgsiu iš rūmų. Daugiau nebegaliu stovėti tarsi pririštas prie jūsų — nebegaliu.

KUNIGAİKŠTIS. Turiu peržengti! Turiu!

KARALIUS. Pirmyn!

IZA. Pabučiuok mane. (*Cirilui*) Tegu mane pabučiuoja.

KUNIGAİKŠTIS (*klausydamasis*). Sučepsėjo!

IZA. Man jau gana. Pasitraukiu.

CIRILAS. Pabučiuokite, kunigaikšti. Po galais, ponija, padarykite ką nors, kad jis jus pabučiuotų. Tegu jus pabučiuoja!

KARALIUS. Tegu pabučiuoja! Uch, uch! Pirmyn!

ŠAMBELIONAS. Tsss!

IZA. Nemaldausiu bučinio. Nestovėsiu ištisas valandas su tuo krepšiu ir tuo peiliu palei tos nenaudėlės duris. Man jau gana. Palieku tave. To jau per daug.

KUNIGAIKŠTIS. Nepalik manęs! Iza, pabučiuosiu tave. Palauk!

IZA (*atstumdama jį*). Nebenoriu! Paleisk mane! Nenoriu čia, iš reikalo, po durimis, be prasmės, su tuo krepšiu, su tuo peiliu. O ir kam tie bučiniai? Palikite mane ramybėje.

KARALIUS (*vis dar už kanapos*). Pirmyn! Greičiau! Pirmyn!

KUNIGAIKŠTIS. Šaltą protą. Pirmiausiai reikia atgauti šaltą protą, antraip visi nuprotėsime. Tyliau, nes dar nubus... Iza, palauk, ne taip staiga. Negaliu tavęs prarasti. Nesileisk įveikiama to nenormalumo. Taip, sutinku, bučiny s tokiomis aplinkybėmis neturi prasmės, bet vis tiek pasibučiuokime, pasibučiuokime, tarsi būtų viskas tvarkoje... Dėl Dievo meilės, bent apsimeskime normaliais, jeigu jau tokie būti negalime, antraip niekad iš čia neišsikapstysime. Nematau kitos išeities, išskyrus bučinį, jis kažkaip grąžins mus į normalią būseną, leis išsigelbėti iš šios vietos. (*apkabina ją*) Myliu tave. Pasakyk, kad ir tu myli mane. Myli mane!

IZA. Nepasakysiu! Nė už ką nepasakysiu! Paleisk...

KUNIGAIKŠTIS. Ji myli mane! Aš myliu ją!

Ivona stovi tarpdury, trindama akis; įsikirščiavęs Karalius beveik išlenda iš už kanapos, prilaikomas Šambeliono

KARALIUS. Pirmyn!

IZA. Filipai!

KUNIGAIKŠTIS (*atkakliai, karštai*). Filipai! Filipai!.. Myliu!

CIRILAS. Filipai, ji nubudo!

KARALIUS (*garsiai*). Gerai, gerai, Filipai! Taip jai ir reikia! Puci! Pirmyn! Pražūčiai! Puci ją! Puci Cimci drimci!

ŠAMBELIONAS. Laikykite šviesiausiąjį poną.

IZA. Bėkime iš čia.

KARALIUS. Nerėkauk! Ištraukite mane iš čia (ropščiasi). Seni kaulai, nutirpo. (*Kunigaikščiui*) Drąsiau! Drąsiau! Puci ją! Nevėkšlos! Dabar ją nužudykim! Puci ją, sakau! Pirmyn, Filipai — Šambelione, aš puolu! Puolu Cimci drimci!

Įeina Karalienė, pasipuošusi baliniu tualetu, liokajai įneša stalus, nustatytus patiekalais, svečiai — šviesą

KARALIUS. Stokite! Taip nieko nepadarysime! Pimiršome karosus! Iš aukšto ją! Iš aukšto, ne iš apačios! Iš aukšto, su didybe! Išmušti iš vėžių, o paskui tąjį anąjį... Puci! Pirmyn, Malgožata! Puci! (*svečiams*) Prašau!.. Prašau!.. Ponai, malonėkite! Filipai, pasitaisyk apykaklę ir prisiglostyk plaukus... iš aukšto, iš aukšto, mano sūnau! Puci! (*Šambelionui*) Paduok man karūną.

KUNIGAİKŠTIS. Kas čia darosi?

ŠAMBELIONAS. Nieko, nieko, tik vakarienė!

KARALIUS (*svečiams*). Labai malonu matyti jus atvykusius. Ponai, malonėkite.

SVEČIAI. Aaa! (*lenkiasi*) Šviesiausiasis pone!

KARALIENĖ. Prašau prie stalo! Mums be galo malonu.

SVEČIAI. Šviesiausioji ponია! (*lenkiasi*)

KARALIUS (*svečiams*). Pirmyn! Puci! Čiupk! Iš aukšto, ponai, iš aukšto, šambelione, parodyk svečiams jų vietas — pagal rangą, ir tegu aukštesnybė gelia žemesnybei, o žemesnybė tegu gelia aukštesnybei, tiksliau, tegu aukštesnybė kenčia žemesnybės puikybę, o žemesnybė kursto aukštesnybę ir skatina tuo vaisingesnes garbingos emuliacijos pastangas. O mano būsimą marčią pasodink priešais mus, juk tai jos garbei keliame šį Garden Party.

SVEČIAI. Aaa! (*lenkiasi*)

KARALIENĖ. Bet nepaisant rango ir vietų hierarchijos, tegu kiekvienas po mūsų malonės saule pražysta vešliais savo asmenybės žiedais. Tegu damos parodo, ką moka, o ponai tegu irgi parodo damoms! Spindesys, ponai, prašmatnumas, elegancija, prabanga, rafinuotumas!

KARALIUS. Taip, taip — puci... tai yra taji... Pirmyn! Sėskimės!

SVEČIAI. Aaa! (*lenkiasi*)

Karalius ir Karalienė sėdasi

ŠAMBELIONAS (*Ivonai*). Malonėkite atsisėsti, panele. (*Ivona nejuda; lediniu balsu*) Malonėkite atsisėsti... (*sodina Ivoną*) o čia Kunigaikštis... prašau, Kunigaikšti... O čia ekscelencija, čia eminencija, o čia grafienė duariera, o čia mūsų žymusis... gerbiamasis... mūsų rafinuotasis... (*veda kažkokį senuką. stačiai tirpdamas iš pagarbos*) Ajajai!

Visi susėda

KARALIUS. Kaip esu nurodęs, tai yra kukli, bet elegantiška vakarienė mūsų būsimos marčios pražūčiai, tai yra garbei, kuriai nusprendėme nuo šios dienos suteikti Burgundo kunigaikštystės in partibus infidelium titulą. Tad ji yra šio pokylio herojė. Tik pažvelkite, kaip ji maloniai šypsosi.

SVEČIAI. Aaa! (*negarsiai ploja*)

KARALIUS (*vis laisviau*). Nenaudėlė šiek tiek ašakota, bet skani... Turiu galvoje, žuvis, kuri čia guli... Hm... (*įsideda į lėkštę*)

KARALIENĖ (*vis laisviau*). Kiek senoka, bet su šiuo padažu prašmatni, o prašmatnumas, turiu prisipažinti, man kur kas labiau patinka nei tai, kas visuotinai yra vadinama droviu poezijos vardu. Gal nesu sentimentali, bet (*iš aukšto*) nepakenčiu visko, kas nors iš tolo kvepia lazdynu ar vėdrynu. Man prie širdies pagyveną ponai, damos tikra to žodžio prasme!

SVEČIAI. Aaa!

ŠAMBELIONAS (*vis laisviau*). Ši žuvis iš pažiūros kukli, bet iš esmės, iš pačios esmės ji negirdėtai, tiesiog neįtikėtina aristokratiška, gana pasakyti, kad ji turi ne kaulus, o ašakas! Koks nuostabus padažas! Tarsi ir grietinė, tačiau kur kas geresnis, kur kas aukštesnis daiktas už grietinę! Koks nuostabus skonis — aštrus, pikantiškas, sąmojingas, paradoksalus! Neabejoju, kad jūs visi jį tinkamai įvertinsite, nes dar niekad man neteko matyti tokio rafinuoto sambūrio!

SVEČIAI. Aaa!

KARALIUS (*Ivonai*). Kas tai — argi mums neskanu? (*grėsmingai*) Neskanu?

ŠAMBELIONAS (*šaltai*). Jūs neturite apetito?

SVEČIAI (*pasipiktinę*). O!

IVONA (*įsideda žuvies*).

KARALIUS (*niūriai*). Bet kai valgai, reikia būti atsargiam, nes galima paspringti! Nelaimės vaikščioja žmonių galvomis. Toks karosas, atrodo, visai paprastutis, o jeigu taip iš tiesų...

ŠAMBELIONAS (*Ivonai*). Šviesiausiasis ponas malonėjo pareikšti, kad reikia valgyti atsargiai, nes galima paspringti. (*griežtai*) Tai pavojinga! Tai nelengva žuvis.

KARALIUS. Nelengva, sakau!

SVEČIAI (*mustebę*). Ak! (*visi nustoja valgyti, tyla*)

KARALIENĖ (*elegantiškai*). Eh bien, Ivonne, vous ne mangez pas, ma chère?

ŠAMBELIONAS (*įsistatydamas monoklij*). Niekinate, panele? Niekinate šviesiausiojo pono karosus?

KARALIUS (*grėsmingai*). Nejaugi?!

IVONA (*ima valgyti viena*).

KARALIUS (*atsistoja, grėsmingai rodo į Ivoną*). Paspringo! Paspringo! Paspringo ašaka! Jos gerklėje ašaka!!! Sakau, ašaka! Na!!!

IVONA (*springsta*).

SVEČIAI (*išsigandę pašoka*). Gelbėkite! Vandens! Per nugarą!

KARALIENĖ (*išsigandusi*). Gelbėkite!

SVEČIAI. Ak, nelaimingoji! Baisus dalykas! Katastrofa! Lavonas! Mirė! Netrukdykime! (*išbėga, matomoje vietoje palikdami kūną*)

KUNIGAIKŠTIS. Mirė?

ŠAMBELIONAS. Paspringo ašaka.

KUNIGAIKŠTIS. Ak, ašaka! Regis, iš tikro mirė. (*tyla*)

KARALIENĖ (*nervingai, tarsi truputį susigėdusi*). Ignotai, reikia pagalvoti apie gedulą. Neturi juodo kostiumo. Papilnėjai, senasis tau per ankštas.

KARALIUS. Neturiu? Kai tik liepsiu, tai ir turėsiu.

KARALIENĖ. Taip, bet reikia pasiųsti siuvėjo.

KARALIUS (*mustebęs*). Siuvėjo? Tiesą sakai... (*pasitrina akis*) Tiesą sakai, siuvėjas Salomonas, vyriški drabužiai... (*žiūri į Ivoną*) Ką? Mirė? Rimtai?

KARALIENĖ (*po valandėlės*). Visi mirsime!

KARALIUS (*po valandėlės*). Padarykite ką nors. Reikia ką nors su tuo padaryti. Reikia ką nors pasakyti. Reikia kažkaip užbaigti tą tylą! Filipai... šitąjį... būk stiprus. Ką gi — mirė.

KARALIENĖ (*glosto jam galvą*). Motina su tavimi, sūnau.

KUNIGAİKŠTIS. Ką jūs sakote?

ŠAMBELIONAS (*tarnams*). Eikšekite, tuo tarpu reikia ją išnešti ir paguldyti ant lovos. Kuris nors pabėgėkite ir ten viską paruoškite. Reikia tučtuojau pakviesti Petrašką. Tegu kuris nors iš jūsų šokteli į Petraškos laidojimo biurą, be Petraškos nesusitvarkysime. Tučtuojau pakvieskite Petrašką, dabar tai svarbiausias dalykas. (*liokajai prieina prie kūno*) Minutėlę, aš priklaupsiu. (*atsiklaupia*)

KARALIUS. O, teisybė... (*atsiklaupia*) Jis teisus. Reikia atsiklaupiti. (*išskyrus Kunigaikštį, visi atsiklaupia*) Kaip tik tai reikėjo padaryti iš pat pradžių.

KUNIGAİKŠTIS. Atsiprašau. Kaip tai?

ŠAMBELIONAS. Kas? (*Kunigaikštis nutyla*) Prašau atsiklaupiti.

KARALIENĖ. Klaupkis, Filipai. Reikia atsiklaupiti, sūnau. Taip reikia.

KARALIUS. Greičiau! Negali stovėti pats vienas, kai mes visi klūpime.
(Kunigaikštis atsiklaupia).